ÉLETÜNK

XXII. évf. 12. szám (22. Jahrg. Nr. 12.) Az európai magyar katolikusok lapja 1990. december.

Karácsonyi pásztorocskák

ÍRTA: TAMÁSI ÁRON

A szabadtűzhelyen, a betlehemi majorban, hajladozik a tűz aranylángja. Csordapásztorok melegednek a tűznél, amelynek a fénye átvilágít az időn, és emlékezni serkent engemet is.

Tizenhárom éves voltam, s vezére a zsenge pásztoroknak. Ezek a zsenge pásztorok mind koromboli fiúk voltak, akiket gondosan megválogatva vettünk fel a nyájba. Amikor a kör bezárult, kiosztottuk a szerepeket. Elsőnek vezért választottunk, aki majdan, karácsony este, a belső beköszöntőt is mondani fogja, mindama leányos házaknál, ahova behatolunk. Aztán választottunk külső beköszöntőt, aki az ajtón kívül fog szólani, és hát meg is küzd azzal a másik nyájjal, amelyiket ott találnánk esetleg a háznál. Utána kijelöltük a tűzmestert, aki vezényli az üdvözlő puffantásokat, majd megválasztottuk az énekvívőt és a mókamestert, nemkülönben a nagymondót, aki mindenkit le fog torkollni, szükség esetén még lódítva is éktelenül.

S aztán tanulni kezdtünk.

Így készültünk a szent hadjáratra, a karácsonyi kántálásra, s vártuk a napot és tele lélekkel az estét, amikor aranyfénnyel felragyog a betlehemi csillag.

S végre a föld örömet kiáltott az égre, és az ég örömet kiáltott a földre.

Karácsony este lett.

Az áradó örömben úgy ringott a völgyben a falu, mint a békesség tava. S a tóban egybegyűlt a tizenkét zsenge pásztor, mint tizenkét aranyhal. Elindultunk kövér örömmel, s miközben úsztunk a patyolat estében, felzengett szívünkből az ének. Szállott az ének, és zengedezve hirdette, hogy a betlehemi hírmadár a mi falunkba is hullatott egy tollut. Hullatott egy tollut a kicsi nép ismeretlen falujába, s öröm nyugodott azon, ami hullt, és piros megemlékezés a szegények felől.

Így énekeltünk, s haladtunk lassan a falu között, a fehér holdvilágon, s miközben haladtunk, imitt és amott is felzengett az örömnóta, s úgy világított valahány ének az éjszakában, mint a pásztortűz lobogása.

A falu is megbolydult egészen.

Megbolydult, mert a reménység öröme szállotta meg az embereket, s kisöpörte szívükből az esztendő gondjait. Csak éneket termett a száj vagy jó szót. A vérből sem hullott indulat azon az este, hanem megnyugodva csörgedezett a vér, akár Betlehemben a patak, minek a vizéből szelíden ittak a csordapásztorok gazdátlan juhai. A házak tetején a hó világított, bent a szobákban pedig szelíden a lámpa. S amikor valahonnét, úszva a holdvilágon, felhangzott az ének, leányocskák fürkésztek az ablakon át, s úgy várták madaras szívvel a zengő sereget.

A PÁSZTOROK IMÁDÁSA (részlet)

Angelo Bronzino festménye (1530 körül), Budapest, Szépművészeti Múzeum

Megálltunk egy ház előtt, mely első volt a tervezetben. Lázár gazda lakott a házban, s volt neki egy lánya is, aki két bimbót a rózsabokorról már leszakított. Hát azon a kapun, örömhír énekszóval, bátran bevonultunk, s még fent az ereszben is, az ajtó előtt, énekeltünk egyet. Amikor ezt sikeresen elfújtuk, hagytunk módosan egy kevés csendet, majd felcsendült a külső beköszöntő hangja, mondván a megkívánt harsány hangon:

Örülj és örvendezz, nemes házigazda:
Kigyúlt a világnak Betlehem csillagja.
Örülj és örvendezz, kedves háznak népe,
Hogy ide vezérelt a csillagnak fénye.

A csillag fénye szerencsés csendbe merült. Vagyis, bent a szobában, nem volt egy másik nyáj, amelyik belülről, valami elmés kérdéssel, rögtön megtámadott volna. Így aztán csak Lázár gazda szólt ki nekünk ünnepélyesen, mondván:

Jónál jobb hírt hoztok, halljuk valahányan:
Gyertek azért beljebb, akármilyen bátran.

S a szó végére meg is nyitotta nekünk az ajtót, s mi pedig egyenes cérnasorban, mint a vadlibácskák, bévonultunk az ünnepi szobába. Nekem mint belső beköszöntőnek, a sor fejénél kellett állanom, s állottam is mily szívesen! Katonás léptekkel előrevezettem a sort, úgyannyira, hogy a sor végi párocska az ajtón belül még helyet vehessen. Akkor megvártam, hogy a léniát, ha valami hiba lenne benne, gyorsan kiigazítsák; s majd egy negyed fordulattal, egyszerre és valahányan frontot vettünk pattanva a ház gazdája felé, ki a feleségével és a leányocskával ott állott várakozva az asztal mellett. S abban a percben, amint a csizmácskánk szára megcsattant a fordulatban, jobb kézzel és egyetlen villanó mozdulattal, levettük a fejünkről a kucsmát, és én pedig hangzatosan megszólaltam, mondván:

Ahol a nap felkél, ama tájról jöttünk,
Hírmondás kedviért nagy utakat tettünk.
Mert szólott egy csillag, éppen felkelőben,
Hogy gyorsan induljunk éjféli időben.

Napkelet országból így el is indultunk,
S ezen kedves házba hozott el az utunk.
Dicséretét zengjük Júda nemzetének,
Mert kinyílt virága Dávid vesszejének.

Dehát mi voltunkat az Úr nem tekinté,
Hanem angyalával nékünk megjelenté,
Hogy földre lejőve világ megváltója,
Kinek a mi nyájunk igaz szószólója.
Ámen.

S erre az „ámenre", de abban a pillantásban, puskaporos pisztolyával, a lábszára mellett a pádimentum felé, oly nagyot puffantott a tűzmester, hogy a lámpában a láng és a pironkodó kislány megriadt egyaránt.

Mi pedig harsanva mondtuk a lövésre:
Szent jó estét kívánunk!

Ezzel aztán a szertartás madara el is szállt. A sor megbomlott, mosolyra derültek a szemek és örömre az arcok. Szíves szóval a gazda is biztatni kezdett minket, hogy vegyük közre az asztalt, s üljünk le. Köszöngettük a szíves szót, s mint nagyra becsült férfiak, ki-ki a megillető helyre le is ült. A kislány pedig, mint nyíló háziasszony, kolbászt hozott az asztalra s egy cserépfazékban töltött káposztát. A kolbász még cserszegett a forró zsírban, s rotyogott majdnem a káposzta is. Szokás szerint, s hogy az étek is csillapodjék még valamicskét, a gazda szilvapálinkát töltött, s a kisded Jézusra köszöntötte, aki éppen akkor nagyon fázódott a barmok között.

Aztán enni kezdtünk.

A TARTALOMBÓL:

- A MÉLYBŐL JÖN MINDEN MEGÚJULÁS. EMLÉKEZÉS A 100 ÉVE SZÜLETETT REMÉNYIK SÁNDORRA
- A TANÍTÓ EGYHÁZ ÉS A TEOLÓGIA
- A VATIKÁNI PÜSPÖKI SZINÓDUS JAVASLATAI A PAPKÉPZÉSRŐL
- NEKÜNK NEM SZÜLETIK GYERMEK?
- AJTÓNYITÁS A JÖVŐ FELÉ. — AZ ELSŐ KAPAVÁGÁS ZUGLÓBAN
- SINKÓ FERENC KARÁCSONYI ELBESZÉLÉSE: „A SZAMÁR"
- A PAX ROMANA 6. NEMZETKÖZI KONGRESSZUSA

Vasárnapi gondolatok

ADVENT 3. VASÁRNAPJÁRA
(december 16)

„Azért jött (Keresztelő János), hogy tanúságot tegyen a világosságról és mindenki higyjen őáltala". (Jn 1,7)

Nehéz dolog a tanúságtétel: saját ügyben — például üzletelés — is erősfokú lelkesedést, meggyőződést, erőbevetést, áldozatot... követel. A haszon és siker az illetőt gazdagítja, ezért tudja, miért teszi. A balsikert is abban az erőteljes reményben viseli el: holnap jobban megy majd.

Istenről tanúságot tenni még sokkal nehezebb. Saját emberi személyében már: bizonytalan minden. Kérdések tolulnak fel minduntalan: meg tudok-e felelni Isten elvárásának? Helyesen teszek-e majd tanúságot róla? Mi történik, ha nem elégséges a tanúságtételem? Hiszen nem is ismerem Őt...

Másik csoportja a kérdéseknek a hallgatókra vonatkozik. Tekintettel arra, hogy a tanúságtétel megterheli őket, elfogadják-e vajon, amit hirdetek? Megteszik-e amit — Isten nevében — követelek? Vagy elzavarnak? Megvernek? Megköveznek?...

A világosságot nem szeretik a világ fiai — csak azt, amit ők gyújtanak szükség esetén és akkor, amikor maguk akarják. Isten világosságát saját bűneik sötétsége miatt maguknak nem kívánják, sőt védekeznek ellene minden erővel.

Mondják: a fényből is megárt a sok...

Ha még hinni is kell a tanúságtétel eredményeképp, ez túlságos követelmény. Emberileg nézve alig lehetséges. Azonban Isten kegyelmi ereje is működik. Nem csak a tanúságtevőben. Mit kezdünk mindezzel?

ADVENT 4. VASÁRNAPJÁRA
(december 23)

Az angyal belépett Máriához és így szólt: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes!" (Lk 1,28)

Isten a személyes küldött által belép Mária életébe. Nem kérdezi meg: „szabad-e?" Egyben belépett az emberiség életébe is. Tőlünk függ, hogyan és elfogadjuk-e? Isten lépésére választ kell adnunk.

Isten Mária életébe való belépésével felfordít majdnem minden emberi tervet: „oda" a családi élet Józseffel, a közös gyermekek, az emberi biztonság, jövőtervezés és még sok minden. Mária vállalja mégis... S mi?

(Folytatás a 2. oldalon)

BOLDOG KARÁCSONYT ÉS BÉKÉS ÚJ ESZTENDŐT KIVÁN OLVASÓINAK AZ ÉLETÜNK!

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

A tanító egyház és a teológia

A hit kongregációjának 1990. május 24-én keltezett instrukciója témája a tanítóegyház és a teológia. Első pillantásra úgy tűnik, hogy ez oly dolog, mely nem érdekli a híveknek szélesebb körét. Nem így van! Tavaly nagy feltűnést keltett a teológusoknak 1989 vizkereszt ünnepén keltezett és január 25-én közzétett ún. „Kölni nyilatkozata." A katolikus hívek megdöbbenve vették tudomásul, hogy 163 német ajkú teológus nyílt támdást intézett a szentszék határozatai ellen és a pápa személyét sem kímélte. Nem a teológusok közt szokásos vitáról volt itt szó; a szerzők maguk gondoskodtak róla, hogy az egész keresztény világ tudomást szerezzen állásfoglalásukról. Feltűnő volt, hogy ugyanazok a teológusak, akik Lefèbvre esetében a Szentszék iránti engedelmesség szükségességét hangoztatták, most maguk támadták a Szentszéket és azon voltak, hogy a híveket is belevonják engedetlenségükbe. A kölni nyilatkozat után Franciaországban és Olaszországban hasonló tiltakozó iratok láttak napvilágot, bár ezek hangnemükben sokkal mérsékeltebbek és gondolatfűzésekben is tudományosabbak voltak mint a kölni irat. A német püspöki kar a közlemény megjelenésének másnapján, tehát január 26-án tiltakozását fejezte ki. A svájci püspöki kar viszont jan. 27-én magáévá tette a német püspökök tiltakozását. A püspökök nevezetesen kifogásolták, hogy a nyilatkozat komoly problémákat vet fel ugyan, de pausális átalányozott állításokkal támasztja alá állásfoglalását. Bizonyos állítások egyszerűen hamisak, nevezetesen amelyek a kölni érseki szék betöltésére vonatkoznak. A pápát érintő támadások alaptalanok, így például az, hogy a pápa alattomban az egyház struktúráját igyekszik megváltoztatni, hogy a helyi egyházakat fokozatosan megfosztja jogaiktól stb. A püspökök tiltakozó nyilatkozata helyesen jegyzi meg, hogy azok a teológusok, akik mindig tudományos kritériumukra hivatkoznak, most egyszercsak a problémákat felületes általanosítások formájában viszik a nagyközönség elé és úgy tesznek, mintha nem lennének alárendelve a tanítóegyháznak. Mindig vannak ugyan problémák, melyeket érdemes megvitatni, és megoldásukat keresni, de egyoldalú vádakkal és plakatírozott állításokkal nem szolgáljuk az igazság ügyét.

A kölni nyilatkozat három dolgot nehezményezett: a püspöki kinevezésekkel való állítólagos visszaélést, a teológiai professzorok kinevezésével és leváltásával járó visszaéléseket és a pápának a tanítóhivatalával való visszaélését.

Nos a hit kongregációjának a legújabb instrukciója hivatalosan reagál a kölni nyilatkozat és egyéb hasonló nyilatkozatok vádjaira. Nem tér ki külön a három nehezményezett pontra, sőt kifejezetten nem is említi a kölni nyilatkozatot, hanem csak a tanítóegyház és a teológusok sajátos feladatát és egymásközti viszonyát tisztázza. Tulajdonképpen a vádak legmélyebb gyökerét érinti azáltal, hogy a teológusokról beszél. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a tavalyi nyilatkozat nem az egyszerű hívek agyában született, hanem a teológusok munkája volt. Tehát alapvetően a teológia problémáját kell tisztázni: mi a teológia? mi szerepük van a teológusoknak az egyházban? hogyan viszonyulnak a teológusok a tanítóegyházhoz?

A hit kongregációjának iratát *Ratzinger bíboros* szerkesztette a pápa jóváhagyásával. Megdöbbentő teológiai fejtegetéseinek a mélysége, tág látóköre, mondhatnám szépsége. Ratzinger nem száll vitába felületes teológiai érvelőkkel, hanem a teológiának az egyházban rejlő gyökereit tárja fel. Nem filozófiai elméletekre építi érvelését, hanem a szentírás tanítására és az egyház évszázados hagyományára. A kölni nyilatkozatnak szinte pamflet jellege van. A bíboros előkelő magatartásának, mérsékelt állásfoglalásának csodálattal kell adóznunk. Tanítása mindig határozott, félreneméthető, mégsem szükkeblű konzervatizmusból ered. Nemcsak, hogy sértő célzatosság nem található soraiban, igyekszik elismerni azt, ami a kölni nyilatkozatban jogos és helyes volt. Talán e mérsékelt, szigorúan tudományos, hitsugallta fejtegetéseinek köszönhető, hogy ha egyesek kritizálták is az instrukciót — mit nem kritizálnak manapság? — e kritikák inkább mérsékeltek voltak.

Az instrukciónak a bevezetésen és befejezésen kívül négy főrésze van. Az első fejezet az *igazságról mint Isten ajándékáról* szól. A második fejezet *meghatározza a teológus feladatát.* A harmadik fejezet *a pásztorok tanítóhivatalával* foglalkozik. A negyedik fejezet, mely a legfontosabb, *a tanítóhivatal és a teológusok viszonyát tisztázza.* E fejezet két részre oszlik. Az első a tanítóhivatal és a teológusok közti együttműködés szükségességét hangoztatja, a második rész pedig az esetleges disszenzussal, azaz a véleményeltérésekkel foglalkozik, melyek a teológusok és a tanítóegyház közt keletkezhetnek.

A következő cikkeimben majd a hittani kongregáció instrukcióját fogom ismertetni, hogy olvasóink, akik bizonyára már maguk is hallottak a kölni nyilatkozatról, tudomásul vehessék a Szentszéknek nemcsak a válaszát, hanem hivatalos állásfoglalását is. Minden hívőnek nemcsak joga, hogy a hit dolgain elmélkedjék, hanem bizonyos mértékben kötelessége is, hogy megismerje az egyház hitét és a hamis tanoktól megkülönböztethesse. Csak így adhatunk számot magunknak és másoknak hitünkről és örök reménységünkről. Csak így tehetünk eleget Szt. Péter felszólításának is: *„Legyetek mindig készen rá, hogy mindenkinek megfeleljetek, aki csak kérdezi, mi az alapja reménységteknek"* (1Pt 3,15).

VASÁRNAPI GONDOLATOK

(Folytatás az első oldalról)

A legszebb köszöntéssel köszönti az angyal Máriát. Hozzá teszi: különös kegyelem áraszt el (Istentől), akinek nagy terve készül. Ez ránk is vonatkozik, ha megvalósítjuk Isten terveit sajátjaink helyett. Kegyelme árad ránk is.

KARÁCSONY – ÉJFÉLI MISÉRE (december 24)

„Abban az időben Augusztus császár elrendelte, hogy írják össze a birodalom egész lakosságát". (Lk 2,1)

Isten felhasználja az emberi terveket, szándékot akaratának kivitelezésére. Augusztus császár rendelete miatt megy Mária és József Názáretből Betlehembe — onnan származtak. Nem emlegetnek kifogást a fáradságos út miatt, pedig tudták: bármikor elérkezhet a szülés ideje. Ha Isten akarata ez, megteszik — szeretettel.

Így teljesedhet be a próféta jövendölése: Betlehemben születik a Megváltó. A születés: új élet kezdete. Az Isten „emberi életének" kezdete. Az ember isteni életének kezdete.

KARÁCSONY ÜNNEPÉRE (december 25)

„Odasiettek (a pásztorok) és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő Kisdedet". (Lk 2,16)

A pásztorok szívét szorongatja a megjelent angyalok látványának csodája; csodálatos örömhír, amelyet hallottak. Az öröm is tudja szorongatni a lelket. Egészen a beteljesedés pillanatáig. E szorongás hozzátartozik az Istengyermek, s magának Istennek a felismeréséhez.

Nagy lánggal égett a hit fénye a pásztorok lelkében. E fénynél „találták meg" a Szent Családot a világ sötétjében. Korunk embere nélkülözheti az angyalok megjelenését — a hit világosságát nem.

Milyen érzések tölthették el a pásztorokat a Kisded megpillantásakor? És minket?

A SZENT CSALÁD ÜNNEPÉRE (december 30)

„Ekkor (Jézus templomi bemutatásának alkalmával) kellett bemutatnia Máriának az Úr törvénye szerint megszabott tisztulási áldozatot: egy pár gerlicét, vagy két galambfiókát". (Lk 2,24)

Tisztulási áldozatot akkor kellett bemutatni, ha az ember tisztátlanná vált Isten és/vagy az emberek előtt. Nevezhetjük ma bűnös állapotnak. Akkor is, ha sokan állítják, hogy nincsen bűn. Ez az állítás csupán vágyálom: a bűn nem szűnik meg tagadás által.

Az Szövetségben a tisztátlanság állapotát az egyénnek kellett előírt módon áldozattal megváltani, azaz megszüntetni. Ilyen áldozat engesztelte-békítette ki Istent a tisztátalanságba esett emberrel. Az újszövetség emberét Jézus váltotta meg keresztáldozatával. Nekünk elég a gyónásban megvallani bűneinket. Mennyi embernek túl nagy ez az „áldozat"?

A Szent Család együtt vonul bemutatni az áldozatot Istennek. Példát véve vonulnak-e családjaink együtt a — gyónás után — a szentmise áldozatához?

SZŰZ MÁRIA ISTENANYASÁGÁNAK ÜNNEPÉRE (január 1)

Nem véletlenül teszi az egyház a polgári esztendő első napjára Szűz Mária Istenanyaságának ünnepét. Az Ő oltalmába ajánlja az esztendő minden napját. Tudatában vagyunk-e ennek január második után is?

Földi értékként első helyen szerepel az Édesanya, aki — az Édesapával együtt — lelkével-testével, azaz egész valójával gondoskodik gyermekeiről. Áldozatok árán ugyanúgy, mint jó kedvében. Égi Édesanyánk nem kevésbé...

VÍZKERESZTRE (január 6)

„Heródes összehívta a papi vezetőket és az írásmagyarázókat. Tudakozódott tőlük: hol születik a Messiás?" (Mt 2,4)

Heródest nem érdekelte a Megváltó, nem érdekelte Isten. Csak a trónját féltette a „trónkövetelőtől", hatalmáért aggódott, földi javaiért. Pontosan, mint a mai heródesek...

A papi vezetőket és írástudókat sem érdekelte a Megváltó születése, ha nem kapnak meghívást hozzá. Pedig Simeon, az idős látnok és Anna próféta-asszony bizonyosan elmondták: látták az isteni Gyermeket. A főpapok ezt szóbeszédnek tartották. Nem is jutottak el a Gyermekhez...

Bár a kérdést sokan felteszik: „Hol születik a Messiás?" — ha szívünkben nem születik meg, akkor számunkra sehol. Elérhetetlen marad. Van, akinek ilyen konfrontáció fölöttébb kényelmetlen, ezért nem is bánkódik az elérhetetlenség miatt...

Fejős Ottó

FENYEGET-E „KERESZTÉNY KURZUS"?

Várszegi Asztrik püspök, a Magyar Püspöki Kar titkára, az alsó-ausztriai St. Pölten egyházmegyéjének Katolikus Értelmiségi Szövetsége által, a Melk-i apátságban rendezett tanulmányi napon kifejtette, hogy a magyar katolikus egyház nem törekszik semmilyen más hatalomra, mint a szeretetére. Olyan elképzelések, hogy az országot „keresztény kurzus" veszélye fenyegeti, vagy egyfajta diktatúra, ahol a „püspökök és papok parancsolgatnak", a püspök fantázia-szüleménynek minősítette. A katolikus egyház Magyarországon úgy tervezi jövőjét, hogy az egyház és állam közti összeszövődésnek eleve útját állja. „Senkire sem szabad rákényszeritenünk az üdvösséget, hanem csak felajánlani" — szögezte le a Magyar Püspöki Kar titkára.

(Katpress)

Egy nemzeti kegyhely újjáéled

Bizonyára sokan emlékeznek még rá, hogy Budapesten, a Gellért-hegy sziklabarlangjában népszerű kegykápolna vonzotta valaha a hívőket és a városba látogató idegeneket. A kegyhelyet az egyetlen magyarországi alapítású férfi szerzetesrend tagjai, a pálos atyák ápolták. Amikor azonban 1950-ben a kommunista rendszer betiltotta a szerzetesrendek működését, a pálosokat is elüldözték innen és a kápolnát bezárták. Mint utóbb kiderült, nemcsak befalazták a barlang bejáratát, hanem a templom értékes kegytárgyait is megsemmisítették. Köztük a lourdesi Szűzanya és a magyar szent királyok márványszobrait.

A rendszerváltozás eredményeként ma ismét működhetnek hazánkban a rendek, így e sorok írójának oly kedves pálosok közössége is újjászerveződhetett. Sőt, számos utánjárás és akadály elhárítása árán, — amely elsősorban a rendkívüli akaraterővel és szervezőkészséggel megáldott Árva Vince atya érdeme — ez év július 23-án visszakapták itteni kolostorukat is. Tavasz óta folyik a lerombolt kápolna, és elkezdődött a kolostor újjáépítése. Szeretnék, ha a Szentatya jövő évi látogatásakor a kegyhely ismét régi szépségében fogadhatná látogatóit. Ehhez azonban, — hiába szervezett tagjai révén a kormányzó Magyar Demokrata Fórum máris több millió forint értékű ingyenes munkaadományt — a teljes helyreállítás még nagy összegeket fog felemészteni. Egyidejűleg azt is számításba kell venni, hogy hamarosan elkezdődik a jelenleg fegyintézetként használt márianosztrai anyaház épületeinek szakaszos visszaadása is, amely ugyancsak alapos helyreállításra, átépítésre szorul. Mivel pedig Magyarországon ma még nem rendelkezik az egyház, — néhány épületen kívül — magántulajdonnal, a helyreállítási munkálatokat kizárólag a hívők önkéntes adományaiból lehet végrehajtani.

Ezért adakozásra szólítják fel a pálos atyák a külországokban élő magyar hívőket, hogy adományaikkal segítsék a rend ezirányú tevékenységét. Az adományok az alábbi bankszámlákra továbbíthatók:

Forint számla: Szikla-Alapítvány Bp., BBRt. 208-15253-4341. — Devizaszámla: Szikla-Kápolna Bp. BBRt. 401-151-570-0.

Pusztaszeri László (Budapest)

FRANK MIKLÓS:

A mélyből jön minden megújulás

— SZÁZ ÉVVEL EZELŐTT SZÜLETETT REMÉNYIK SÁNDOR —

Sokan kezdetben csak Végvári néven ismerték és később tudódott ki, hogy Reményik Sándornak hívják. Végvári verseinek tetemrehívóan keserű, de mégis reményt nyújtó szavai a magyarság közkincsévé váltak, nemcsak Erdélyben, hanem az Anyaországban is, ahol talán éppen ezekből a versekből értették meg először igazán az 1920-ban Romániához került Erdély üzenetét.

„Nomen est omen" — a név jel, útmutató lehet. Reményik nevében is ilyennek foghatjuk fel a benne rejlő „remény" szót. A kisebbségi sors átélése, felmérése, mindaz a vívódás, amely velejárója, tette őt képessé arra, hogy az egész magyarság lelki szükségét átérezze és mindannyiunk prófétájaként mutassa a reménynek új élet felé vezető útját.

A hazafias versekkel feltűnő, népének nemzeti identitását féltő Reményik később inkább a természetben, Erdély varázsában és az Isten-hit küzdelmeiben élő lélek költője lett. Evangélikus volt, de hívő lelke átlépte a felekezeti határokat: versei a keresztény magyarság alapérzését fejezik ki. Ilyen értelemben a magyarságot összefogó ökumenizmus költőjének nevezhetnénk. Jancsó Elemér írta róla 1942-ben, egy évvel halála után, Kolozsvárott megjelent tanulmányában: „Fejedelem volt ő, a lelkek és érzések uralkodója egy olyan korszakban, amidőn a magyar nemzettest csak a lélek birodalmában kereshetett menedéket. Költészete mélyértelmű és elválaszthatatlan találkozás volt a szenvedésben magánossá lett költő és az erdélyi magyarság között. De ugyanakkor híd is volt, mely a szétszórt magyarságot egyesítette egy új és megtámadhatatlan lelki birodalomban. Költészetének ez egyik jelentősége. A másik, a jövőbe mutató út, verseinek örök magyar és örök emberi mondanivalója. Az új és felemelkedő magyarság ma is csak azon az úton lehet naggyá, melyet költészete számára kijelölt. A Széchenyi arcú magyarok sorsvállalása az övé, amely azt hirdeti, hogy csak minőségi, a lelki magyarság nehéz, de egyedül helyes építőmunkáján át juthatunk el a legmélyebb és legigazibb magyar életformák megteremtéséhez" — így Jancsó Elemér méltatása. E szavak ma is érvényesek. Reményik prófétai erejét ma sem nélkülözhetjük. Verseiben a költő a mai magyarsággal is együtt él, küzd, csügged, vívódik és reménykedik. És a mai magyarságot is — az erdélyit és az anyaországit — Isten színe elé állítja, figyelmeztetve arra, hogy Isten nélkül nem lehet új társadalmat, új országot építeni. „A mélybe ás, aki aranyat ás, s a mélyből jön minden megújulás" — írja egyik versében. Keserű kiábrándultsággal üzen „Némely pesti poétának": „Szeretnék most a lelketekbe látni, — Hogy vajon mi patakzik rajta át, — Még nagy betűvel írjátok az „asszony"-t, — S kis betűvel az Istent s a Hazát?" — „Mohács után" című versében pedig ezt a programot hirdeti a vesztett csatát követő nemzedék számára: „Aki éjben születik majd, mit csináljon? Dolgozzék, imádkozzék, tűrjön, várjon, — S a sírba is reménysugárral szálljon, — Ha könnyel sózott kenyerét megette, — Mert változnak a csillagok felette."

Különös aktualitást nyernek — ha a hitoktatás körüli vitára gondolunk — riadóként, félrevert harangok kongásaként hangzó szavai a „Templom és iskola" című versben: „Ne hagyjátok a templomot s az iskolát!"

Reményik Sándor 1941-ben halt meg 51 éves korában. Hamvai a házsongárdi temetőben nyugszanak. Jövőre, 1991-ben újra megemlékezünk róla, halála 50. évfordulója alkalmából. Nem kellene születése 100. és halála 50. évfordulóját egy „Reményik-évvel" egybefűzni? Jót tenne magyarságunknak, hitünknek és reményünknek — Erdélyben és az Anyaországban egyaránt. ■

REMÉNYIK SÁNDOR (1890—1941):

A KARÁCSONYFA ÉNEKEL

Ha szűk szoba: hadd legyen szűk szoba
A szűk szobában is terem öröm,
Gyúl apró gyertya inség éjjelén,
Ó csak ne legyen sorsom bús közöny,
Ó csak legyek a fény forrása én,
Apró gyermekek bálványozott fája.
Én az idegen, én a jövevény,
Égő fenyőfa, égő áldozat,
Akit az Isten ősi otthonából
Emberek örömére elhozat.
Csak rajzolódjék mélabús árnyékom
S imbolyogjon a szűk szobák falán.

Mindegy, hogy mi lesz velem azután.

Kolozsvár, 1921 karácsony.

Miklósházy püspök a párizsi hívekhez

Kedves Magyar Testvéreim!

Nagy örömömre szolgált, hogy alkalmam volt a párizsi Magyar Katolikus Missziót meglátogatni s most ezúton szeretném üdvözölni mindazokat, akikkel nem tudtam találkozni. Mint a külföldön élő magyarok püspöke arra szeretném kérni a világon szétszórt híveket, hogy tanuljuk meg Mindszenty bíboros úr legkiválóbb erényét: a hűséget. Ő ezt mondotta: „Állok Istenért, Egyházért, Hazáért, mert ezt a kötelességet rója rám legárvább népem szolgálata." Tehát hűség elsősorban a jó Istenhez, aki keresztségünk révén meghívott minket, hogy Fiának, Jézus Krisztusnak életét éljük. Ez annyit jelent számunkra, hogy hűségesek vagyunk vallási gyakorlatainkhoz, különösen a vasárnapi szentmiséhez. A Szentatya jövő évi magyarországi látogatására is így készüljünk: tudatosítsuk, hogy „Életünk Krisztus!" — Legyünk aztán hűségesek az Egyházhoz is, ahhoz az egyházhoz, amelyikhez tartozunk, a helyi közösséghez vagy misszióhoz, és segítsük egymást, amennyire képesek vagyunk. — Továbbá maradjunk hűségesek magyarságunkhoz, mely a jó Isten ajándéka számunkra. Éppen a magyar közösségen keresztül tudjuk ápolni ezt a kötelességünket, hiszen itt érezzük leginkább, hogy egyek vagyunk testvéreinkkel, akik a nagyvilágban vannak szétszórva. Nekünk magyaroknak Istentől kapott hivatásunk van itt a világban: megőrizni és amennyire lehet továbbadni értékeinket, melyek közül csak kettőre szeretnék rámutatni: a szellemi értékek ápolása inkább, mint az anyagi jólét, mert hiszen az ember életének csak azok tudnak értelmet adni. A magyar népnek mindig megvolt ez a tulajdonsága; ez alkotja a magyar lelkiséget; ezt kellene nekünk képviselni a mai anyagias világ közepette. — A másik értékünk: a jövőbe vetett bizalom megőrzése. Ezer éven át, Szent Istvántól kezdve, a magyar nép sok nehézségen ment keresztül, de megtapasztalta a saját bőrén a kereszt törvényét, mely szerint az áldozatok, a kereszt-viselés szükségszerűen a feltámadáshoz, a szebb jövő felé vezet. De ezt csak azok tudják megtenni, akik Jézushoz kapcsolják életüket, akik vallják, hogy „Életünk Krisztus!"

Ezt kérem és kívánom minden kedves magyar testvéremnek és örömmel küldöm püspöki áldásomat:

Párizs, 1990. július 8.

+ MIKLÓSHÁZY ATTILA SJ
a külföldi magyarok püspöke

A Vatikáni Püspöki Szinódus a papképzésről

„Nagyon aktív, nagyon illetékes és fiatal volt ez a Vatikánban egy hónapon keresztül tanácskozó, a papképzés mai problémáival foglalkozó Püspöki Szinódus", — így jellemezte holland származású főtitkára, Jan Schotte érsek a világegyházat képviselő 237 bíboros, érsek és püspök munkáját. Aktív volt, hiszen 237-ből felszólaltak 215-en; nagyon illetékes, hozzáértő testület volt, hiszen tagjainak 81 %-a korábban aktív papnevelő feladatot végzett; és fiatal is volt, hiszen a résztvevők átlagos életkora nem érte el a 61 évet sem.

A Szinóduson kezdettől fogva nagy volt az összhang, olyannyira, hogy az magát a pápát is meglepte, emellett, ahogy hallottuk: „kollegiális, testvéri, örömteli" szinódus volt. Mindez kétségtelenül előnyére kellett váljon a tartalomnak, amely egy 41 pontból álló okmányban csapódott le. A 41 pont mindmegannyi javaslat, amelyet a Szinódus — nem határozathozó, hanem csupán tanácsadó testület lévén — a pápa elé terjesztett, aki föltehetően néhány hónap múlva fogja apostoli levél vagy konstitúció formájába öntve nyilvánosságra hozni.

A papnevelés problémáiról vitatkozó Szinódus befejezése után az a kérdés tarthat igényt a legnagyobb érdeklődésre, vajon mi fog változni a papnevelésben és képzésben akkor, ha a pápa elfogadja a Szinódus javaslatait — és aligha lehet kételkedni benne, hogy elfogadja.

Ami a papnevelés célját, a papi ideált illeti, abban természetesen nem lehetett újdonságokra számítani és valóban nincsenek, hacsak nem lehet bizonyos hangsúlyokat annak tekinteni. Ilyen hangsúly esett arra az igényre, hogy a papnevelés időszakában igen nagy súlyt kell fektetni a papi identitás kialakítására, amelynek egyik lényegi jegye a mély lelkiség. A kispapnak Isten emberévé kell alakulnia, akit Krisztussal bensőleg összekötő lelkipásztori szeretet hat át. A jövő papjának — és nemcsak a Harmadik Világban — mindinkább misszionáriusnak kell lennie, hiszen a keresztény hagyománytól elvallástalanodott Első Világban is alapvető módon szükség van a térítő tevékenységre. Az identitáshoz hozzátartozik a papi nőtlenség, amelynek szükséges voltát nagy erővel és meggyőződéssel szögezte le a Szinódus, természetesen csak a Római Katolikus Egyház latin szertartású része számára.

Fontosnak vélték a világ püspökei, hogy a papnevelés fordítson nagy figyelmet a növendékek emberi tulajdonságai formálására és fejlesztésére. Azt szeretnék, ha a jövő papjai szilárd, belső erkölcsi tartású, képzett, intelligens, a művészetekhez is értő és magukat a társadalom együttesében jól feltaláló emberek lennének. Ennek pótolhatatlan föltétele, hogy hivatásuk magaslatán álljanak azok, akik a papnevelés, illetve -képzés feladatát végzik, Érdekes, hogy a Szinódus a papképzésben fontos szerepet tulajdonít a családoknak és a világi híveknek, férfiaknak, nőknek egyaránt. Az indoklás világos: kiegyensúlyozottabbá válnék a jövő papjainak pszichológiai képzése, ha családok és nők is résztvesznek benne.

Nélkülözhetetlennek tartja a Szinódus a papnevelő intézetet, azaz szemináriumot, nyilvánvalóan azért, mert a II. Vatikáni Zsinat után itt-ott bevezetett, ennél szabadabb jellegű képzési formák nem vezettek kedvező eredményre. Igény nyilvánult meg ugyanakkor a kisszeminárium iránt, valószínű ama meggyőződés alapján, hogy a korán jelentkező hivatásokat ápolni kell, mert különben fennáll a veszély, hogy elvesznek. Ehhez a témakörhöz tartozik a Szinódusnak az a meggyőződése, hogy az erkölcsileg szabados, materialista modern világból az átlépést a szeminárium csöndjébe, fegyelmébe és az elmélyülést szolgáló légkörbe meg kell könnyíteni egy ún. „propedeutikus", előkészítő évvel, amely a filozófiai és teológiai tanulmányok megkezdése előtt szolgálná a papjelöltek emberi és keresztény érése folyamatát.

Végül a Szinódus azt óhajtja, hogy a papképzés ne érjen véget a felszentelléssel, hanem folytatódjék a pap egész életén keresztül. Abban, hogy hogyan, úgy látszik bizonytalanság uralkodik s a Szinódus nyilvánvalóan azért javasolta a pápának, adjon ki a papok állandó képzése fő irányvonalait tartalmazó Direktóriumot. **W. F. (Róma)**

P. SZŐKE JÁNOS DELEGÁTUSI KINEVEZÉSE

Miklósházy Attila SJ püspök P. Szőke Jánost nevezte ki a külföldön élő római katolikus magyarok püspökének nyugateurópai delegátusává. A kinevezést közlő levélben írja Miklósházy püspök Szőke páternek: „Erre a hivatalra Te már az elmúlt években megmutattad alkalmasságodat, amikor is lelkesen törődtél a magyar lelkipásztorkodás ügyével. Az elmúlt évek munkájáért legyen szabad itt köszönetet mondanom és az új kinevezéshez pedig a jó Isten áldását kérem". Csatlakozva a jókívánságokhoz, az Életünk olvasói nevében is szívből gratulálunk lapunk főszerkesztőjének e megtisztelő és sokszorosan kiérdemelt magas kinevezéséhez.

JUBILEUM

Szép ünnepe volt az essenei magyar egyházközségnek október 21-én. Ezen a napon ünnepeltük az egyházközség kántorának, Helmut Marenbach tanár úrnak 25 éves kántori jubileumát. A szentmise alatt a német gimnáziumnak, Marenbach tanár úrnak zenekara is játszott és a Magyar Asszonyok Karitatív Körének énekkara énekelt. Mise után pedig Marenbach tanár úr szép orgonajátékkal gyönyörködtette a nagyszámban megjelent híveket. A mise utáni ünnepségen Eremity László, az egyházközség kultúrfelelőse köszöntötte az ünnepeltet. Beszédében kiemelte, hogy mennyivel szegényebbek lettek volna szentmiséink a jubiláns áldozatos munkája nélkül. Bár Marenbach tanár úr született német és nem beszél magyarul, mégis tökéletesen érti a magyar liturgiának nemcsak a külső kifejezését, de lelki tartalmát és mélységét is. Így tehát művészi tökéletességgel, egyúttal nagy szeretettel és lelki mélységgel is játssza a magyar egyházi zenét. A magyar egyházi és világi muzsikát tanítványaival is megszerettette és gimnáziumának zenekarával sokat szerepel ünnepségeinken is. Ez úton is szeretnénk megköszönni 25 éves apostolkodását a magyarságért és Isten áldását kérjük további életére. **Márk atya**

„Ha ellenséged éhes, adj neki kenyeret!"

INTERJÚ A ROMÁN GÖRÖG KATOLIKUSOK FŐPÁSZTORÁVAL, DR. ALEXANDRU TODEA ÉRSEKKEL

Múlt számunkban megkezdtük annak az érdekfeszítő interjúnak a közlését, amelyet Alexandru Todea érsekkel, a romániai görög katolikus egyház fejével Boór János, a „Mérleg" folyóirat főszerkesztője készített. Most újabb megdöbbentő részleteket olvashatunk Todea érsek megpróbáltatásairól és találkozásáról Márton Áron püspökkel a börtönben.

BJ: *Mikor itélték el, és miképpen kezdődött 14 évig tartó börtönélete?*

AT: Tizenhárom hónapot töltöttem a belügyminisztérium fogdáiban. 1952. február 15-én volt az első tárgyalásom. Ezen beismertem, hogy Rómával kapcsolatot tartottam, püspökké vagyok szentelve és a Szentszéket tájékoztattam az egyházak helyzetéről Romániában. Az egyik kihallgatáson *Nicolschi*, Securitate-tábornok 14 tiszt jelenlétében így szólt hozzám: „Todea Úr, a 20. században senki sem hal meg a hitéért. Tegyen egy nyilatkozatot, miszerint a püspökök letartóztatása után újjászervezte az egyházat, a papságot, a szerzeteseket és a híveket a célból, hogy az amerikai-angol támadás esetén a görög katolikus egyház segítsen megdönteni a kommunizmust." Erre én a következőképpen válaszoltam: „Tábornok Úr, mielőtt érdemben felelek, kérem, hozzanak egy pszichiátert, hogy megállapítsa, ki a bolond: én, Ön vagy mi mind." Ekkor mind felugráltak székeikről és rám rontottak: „Gazember, így válaszolsz a tábornok elvtársnak?" A tábornok intésére megnyugodtak, és többen kimentek. Szememre tettek egy fekete szemüveget, és elvittek egy háromfalú fülkébe. Meg kellett állnom egy asztalkánál, amelyen a már készen megírt nyilatkozat feküdt. „Vagy aláírod, vagy 24 órán keresztül féllábon kell állnod felemelt kézzel!" — ordította az egyik tiszt. Mit tehettem, mint mindig, most is a Szűzanyához fordultam segítségért: „Most segíts meg Szűzanyám, gyere és tartsd a lábamat!" A tiszt távoztával az őr odasúgta, hogy csak akkor emeljem fel féllábamat, ha jelt ad. Három óra múlva leváltották az őrt, de az újabb ugyanúgy bánt velem. Öt-hat óra múlva visszajött a tiszt, visszaküldetett a cellámba és nem kínoztatott tovább. Több ilyen kihallgatás nem volt. Február 29-én tizenharmadmagammal állítottak a bukaresti haditörvényszék elé, a társaim is mind görög katolikusok voltak. Az államügyész kémkedés és hazaárulás, valamint a közrend veszélyeztetése miatt halálbüntetést kért rám. A hadbíróság életfogytiglani kényszermunkára ítélt.

Három-négy nap múlva felszólítottak, hogy fellebbezzek, de én visszautasítottam.

Zárt gépkocsiban, kézen-lábon megbilincselve aztán többedmagammal elszállítottak. Nyolc óra múlva megálltunk, de nem tudtam, hogy hol. Amikor kiszállhattam az autóból, megpillantottam egy útjelző táblát, amely szerint Brassótól (Brasov) mintegy 100 kilométerre voltunk. Nagyon felfáztam útközben. Kolozsvárott (Cluj) újból megszakítottuk az utat, a Securitate fogdájában aludtunk. Március 1-én továbbvittek bennünket. Valahol újra megálltunk, és kis résen át kilesve észrevettem, hogy az autót látva favágó emberek keresztet vetnek magukra. Ebből arra következtettem, hogy a hírhedt máramarosszigeti (Sighet) börtön felé tartunk. Megérkezve csíkos ruhákat kaptunk. Ötszemélyes cellába kerültem, de a sötétben nem ismertem meg társaimat. Megszólítottam őket: „Uraim, Testvéreim, ismerkedjünk meg, hiszen nem vagyunk rablók". Elsőnek *Márton Áron* (+1980. szeptember 29.) gyulafehérvári (Alba Julia) megyéspüspök válaszolt (az Érsek teljesen elérzékenyedve emlékezik vissza — *Szerk.*), utána *Augustin Pacha* (+1954), Temesvár (Timisoara) első püspöke, majd az engem felszentelt *Schubert*, végül az 1948-ban szintén titokban felszentelt *Boros Béla* temesvári segédpüspök jelentkezett (őt II. János Pál mársiusban címzetes érsekké nevezte ki — *Szerk*). Nagy meglepetés és öröm volt a találkozás.

Két nap után jött a politikai tiszt, és kinevezett a takaritók meg a WC-tisztítók főnökének. „Csak akkor vállalom, ha a többiek is egyetértenek" — válaszoltam. Három évet töltöttünk el együtt Szigeten. A cellában szerettük meg igazán egymást.

BJ: *Korábban nem ismerték egymást személyesen?*

AT: De igen, és kezdettől fogva szeretettel meg hálával viseltettünk egymás iránt. 1948-ban, amikor a görög katolikus egyházat az államhatalom feloszlatta, Márton Aron körlevéllel fordult a római katolikus papokhoz, kérve őket, hogy testvériesen fogadják be a templomaikat és lelkipásztoraikat elvesztett román görög katolikus testvéreket. Márton Áronnak aztán komoly nehézségei támadtak e körlevél miatt. Sokszor harminc kilométert gyalogoltak a görög katolikus hívek, hogy római katolikus templomban kereszteltethessék meg gyermeküket. Így az 1964. évi amnesztia utáni szabadulásunkig a római katolikus templomokban őrizték meg a görög katolikusok a hitüket. Fonák helyzetben voltak: a magyarok sok helyütt gyanakodtak, hogy kémkedni járnak közéjük a románok, az ortodoxok meg a románság árulóiként bélyegezték őket.

1949-ben kezdődött meg a római katolikusok üldözése. Először olyan katolikus akciót akartak megszervezni, amely elszakad a a pápától. Volt egy *Ágota Endre* nevű székely főesperes, aki egy bukaresti és moldvai paptársával együtt az elsők között beadta a derekát. A kommunisták igyekeztek a katolikus papokat arra rávenni, hogy csatlakozzanak hozzájuk. 1949 májusában Márton Áront letartóztatták. Fehérvárott egy kanonokot ültettek be a székébe, amint Bukarestben egy másikat. A letartóztatott püspökök ellen pert indítottak. Máig sem tudom, hogy mi történt. Talán azért, mert Románia be akart lépni az ENSZ-be, ahol a kisebbségek helyzetét számon kérhették rajta, egy nap Márton Áront és Pachát elvitték tőlünk a cellából. Majd egy év múlva szabadlábra helyezték őket. Amikor Márton Áron hazatért Gyulafehérvárra, ott találta az állam által a helyére ültetett káptalani helynököt. Egy ideig párhuzamosan vezették az egyházmegyét. A Szentszék diplomatikusan nem foglalt állást, sem az egyiket, sem a másikat nem erősítette meg. Amikor aztán a helynök meghalt, az egész papság visszatért Márton Áron fennhatósága alá, és helyreállt az erdélyi római katolikus papság lelki egysége.

BJ: *Hogyan folyt Érsek Atya élete a börtönben?*

AT: Mint a takarítóbrigád vezetője, seprűvel a kezemben gyóntattam és sok haldokló rabtársamat oldoztam fel bűnei alól. Megadtam az abszolúciót tk. *Iuliu Maniu*nak és *Gheorghe Bratianu* történésznek. Felejthetetlen marad számomra a püspöktestvéreimmel eltöltött idő a szenvedésben, kényszermunkában, éhezésben, megaláztatásban és a kínzások során. A szörnyű viszonyok közepette is sikerült az emberi és keresztény élet alapelvei, az Istenről és emberről alkotott eszméink szerint békében és barátságban megbeszélnünk minden emberi és vallási, nemzeti és nemzetközi kérdést. Minden nehézséget meg lehet oldani az emberek és nemzetek között, ha az ember elsősorban ember akar maradni. Akit áthat az istenszeretet, abban nem élhet gyűlölet. Mély kapcsolat alakult ki főleg Márton Áron, Boros Béla és köztem.

Egyszer karácsony körül a téli hidegben úgy átfagytam, hogy összeestem. Szigetről 1955-ben a Rîmnicu-Sarat-i börtönbe szállítottak át, ahol egy cellában majdnem három évig egyedül raboskodtam. 1957-ben átvittek a pitesti-i börtönbe, ahol több emberrel érintkez-

(Folytatás a 6. oldalon)

Miklósházy püspök Franciaországban

Mikor az Üdvözítő meglátogatta Zakeus házát, az Evangélium leírja Jézus szavait: *„Ma üdvösség köszönt e házra!"* (Lk 19,10)

Hasonló öröm érte Misszionkat az apostol-utód, Miklósházy Attila püspök urunk látogatása nyomán. A július 8-i ünnepi szentmise boldog és emlékezetes nappá lett a magyar plébániának. A párizsi érsekség részéről Msgr. Claude Frikart püspök úr együtt mutatta be a szentmisét magyar püspökünkkel és szóltak mindketten a nagyszámban megjelent hívő közösséghez. A szünidő ellenére csodálatos módon sokan vettek rész és részesülhettek áldásaiban ennek a felejthetetlen napnak. Egy szóval nyilvánult meg mindenki ajkáról a meghatódott öröm: Milyen bensőséges és szépen sikerült nap volt ez. A kitűnő vendéglátás, délutáni társalgás egészítették ki a kellemes nap örömét. Sajnálhatják, akik megtehették volna, de nem jöttek el. — Másnap Lyonba látogatott püspök urunk. Fülöp atya otthonában, a szeminárium kápolnájában ugyancsak ünnepi lett a szentmise, a szentbeszéd a jó pásztor szeretetével a szívekig hatott, és zengett a magyar ének. Szíves vendéglátással folytatódott a találkozó, mit ügyes és szorgalmas kezek varázsoltak a kiváltságos alkalomhoz. — Innen Srasbourg volt a következő állomás, hasonló programmal. Szabó atya is összegyűjtötte a híveket a Rajna mindkét oldaláról. A lelkes öröm itt is úrrá lett. Hála Istennek és püspök atyánknak ezért az áldásos látogatásért.

P. dr. Ruzsik Vilmos
franciaországi főlelkész

„Készítsétek az Úr útját!"

— FIATAL TESTVÉREIMNEK —

December a várakozás, az előkészület — advent; a beteljesülés, az öröm = karácsony; a számadás, a vég — szilveszter hónapja.

A természet is ezekre az érzelmekre „áll rá" ebben a hónapban. A december borús, ködös — elgondolkodásra késztet; havas, ragyogó, csillogó — örömet hoz. Múlt és jövő egyesül benne.

Gondolkodjunk el együtt kicsit, Testvérkéim!

Tudjátok, mi a különbség várakozás és előkészület között?

A várakozás passzív: várok valamit, amit nem én idéztem föl, ami jön felém, az én közreműködésem nélkül.

Az előkészület is a jövőbe mutat, ott is várok valamit — de ott már én is hozzáteszek ehhez a várakozáshoz. Készülök rá, érzelmeimben is, de cselekszem is érte, miatta valamit.

December ilyen várakozásos, előkészülő hónap. Várjuk a karácsonyt, várjuk a Messiás eljövetelét, várjuk az újesztendőt.

Várjuk — és készülünk rá. Ha figyelmesen hallgatjátok a négy adventi vasárnap olvasmányait, abban lefekteti számunkra az egyház az előkészület irányelveit.

Nem tudom, ti hogy vagytok vele, de én nagyon szeretem az ádventet, annak hangulatát. Jó korán leszálló alkonyatban egy gyertya fénye mellett egyedül üldögélni, esetleg csendes zene mellett, és gondolkozni.

Gondolkozni azon, hogy jön az Úr, nemsokára belép a világomba. Az Atya alkotta testét, ahogy az enyémet, és a Szentlélek formálta emberi lelkét, szívét, akárcsak az enyémet. És mégis, micsoda különbség!

Az ádventi vasárnapok olvasmányait Izaiástól, ettől a nagy prófétától veszi az egyház. Egyik gondolat, amit nagyon szeretek, ez: „Mi vagyunk az agyag és Te, aki formálsz. — A Te kezed műve vagyunk mindnyájan". Valahol hallottam ritmusos énekben is. A gyertyafény mellett gondolatban jó odanyújtani az Úrnak a lelkemet, hogy formálja, alakítsa . . .

De mindjárt elhangzik bennem az Úr másik, Izaiás közvetítette ádventi üzenete: „Készítsetek utat a pusztában az Úrnak, egyengessétek Istenünk ösvényét a sivatagon át, minden völgyet töltsetek föl, minden hegyet és halmot hordjatok el, ami egyenetlen, váljék egyenessé!"

Ezt a mondatot vette át Máté evangélistánál Keresztelő Szent János is, aki igazán előkészítette a mi Urunk Jézus Krisztus földi útját.

És ez a mondat már nem csak lelkem csendes, formálásra odaadását jelenti. Ez a mondat cselekvést kíván tőlem. Egy másik ádventi délután egy óráját, amikor nem andalító gyertyafényben gondolok az Úrra, hanem íróasztalom lámpájának világánál papírral, ceruzával gondolkodom. Lelkemet kutatom, benne Jézus útját. Hol vannak lelkemben a völgyek, melyeket fel kell töltenem? Hol a lustaság, a kényelmesség, a nemtörődömség gödrei, amibe bele-bele potytyanok? Hol vannak a hegyek, amiket le kell hordanom? A szeretetlenség, a harag, a csipkelődés hegyei, amibe mások ütköznek nálam? „Váljék egyenessé, ami egyenetlen", hogy az én Uram síma úton járjon lelkemben és én is síma úton menjek az Úrjövet, a karácsony boldogító fénye felé.

Ha egyszer így számotvetek magammal (és esetleg meg is gyónom völgyeimet és hegyeimet), és készítem az én Uram egyenes útját lelkemben, azt hiszem, nyugodtan nézhetek karácsony elébe, — hisz nyugodtan betérhet hozzám az én Uram, előkészítettem — legalább a saját lelkemben — az útját.

És talán az új esztendő miatt sem kell aggodalmaskodnom. Ha lelkem útjai akkor is egyenesen maradnak, talán akkor is betér majd és bennem, velem jár majd egész évben az én Uram — és talán jól is fogja magát érezni nálam.

Mit gondoltok?

Julika néni (Bécsből)

† SINKÓ FERENC: *

A szamár

A város kapujában néhány pillanatra megállt, mintha töprengett volna. Ez persze csak afféle látszat volt. Szőrös, nagy fejében semmiféle gondolat nem fordult meg. Megállt, mert nem tudott tovább lépni az Asszony miatt. Annyira megszorította az a nyakát, amelybe eddig is kapaszkodott.

Az Asszony homlokán verejtékcseppek gyémántkoszorúja csillogott. A fájdalom, halkan mint a tenger szelíden emelkedő hulláma az alkonyati szellőben, újra meg újra végigfutott rajta.

A férfi kilépett az egyik kapuból az utcára. Hányadikból ezen az alkonyaton? Sajnálkozva intett. Itt sem adnak szállást. És az alázatosak állhatatosságával eltűnt a következő ház kapujában.

Ekkor egy kis fuvallat cirógatta meg az Asszony homlokát és a füles érzékeny orrát. A szellő a városkapun át fűszagot sodort be. A csacsi felkapta fejét. Ennek nem tudott ellenállni. Elindult ki a kapun, amely körül egy tucat dologtalan ember kuporgott és bámulta őket közömbösen.

Az út szélén néhány sovány bokor árválkodott porosan, de távolabb, a városfalak tövében valamelyest nagyobbak, zöldebbek integettek csábítón. Az Asszony megpróbálta visszatartani. Jaj! nem tudja majd a szálláskereső, hová tűntek el s ő magára marad a fájás még halk, de egyre erősödő hullámai között. Az éhes fülessel azonban nem bírt. Vitte, húzta őt. Két kis saruja erőtlenül toppant az ösvényen, ezüst porcsomók rebbentek karcsú bokája körül. A csacsi mohón harapott a lomb, majd a bokor alján kínálkozó fűcsomó után... Húzta az Asszonyt egyre tovább...

A nap a látóhatár lila és szürke párái között ereszkedett már lefelé. A bokrok között bíborfényben feltárult a Barlangistálló bejárata. Belül, a fal tövében pedig, mint arany trónus: a Jászol, amelyet agyagból formált ki a hozzáértő pásztorok keze. Az Asszony elengedte az állat nyakát és térdre roskadt. A város kapuján ekkor lépett ki a Szálláskereső. Futva indult feléjük...

A füles csak akkor hagyta abba a falatozást, amikor egészen leszállt az éjszaka. Odaállt a barlangistálló elé, szépen egymás mellé tette a patáit és nézte a sötét bejáratot. Állt, mint aki hallgatódzik és fülel. Ó, csodálatos a szamár füle! Lehet forgatni egyszerre és külön-külön, előre és hátra, még felfelé is aszerint hogy honnan jön hang, üzenet.

A barlangistállóból halk jajszó, messziről, a mezőről pásztorok kiáltásai, ismerősök a szegény szamár fülének, a városból és még ki tudja honnan, muzsikatáncos lábak dobogása, ének harsogó szava.

Állt a szamár a Barlangistálló előtt. Semmit sem értett, csak hallgatódzott, bámult a sötétben. Szeme fekete taván szikrát vetett egy csillag, amely akkor szállt fel a látóhatár tétován derengő fényei közül.

---

* Sinkó Ferenc egy hontmegyei faluban, Gyerk-en született 1912-ben. A prágai egyetemen jogot tanult, a két világháború között jelentős szerepet vitt a szlovenszkói (akkor így mondták!) magyar katolikus mozgalmakban és szellemi életben. 1934 és 39 között a Kassán megjelenő „Új Élet"-et szerkesztette, 1947-től kezdve az „Új Ember" belső munkatársai közé tartozott. Irodalomtörténeti tanulmányai főleg a „Vigiliá"-ban jelentek meg. Két elbeszélés kötetének témáit többnyire az Ipoly-menti népéletből vette. Alig néhány hete, Mindenszentek ünnepén, 78 éves korában távozott az élők sorából. Nekrológ helyett adjuk közre ezt a finom lírával, ihletett lélekkel írt karácsonyi elbeszéléseket. (Sz.)

P. KOZMA GYÖRGY SJ:

Nekünk nem születik gyermek?

— TALLÓZÁS EGY HAZAI KONFERENCIA ANYAGÁBAN —

A Karácsonyi liturgia többször is újjongva ismétli a szentírási szót: „Gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk!" A Budapesten, 1990. május 11—12-én tartott konferencia anyagát lapozgatva akaratlanul is megdöbbenhetünk: Nekünk, magyaroknak már nemigen születik gyerek.

Az említett konferenciát az 1988. november 18-án alakult *Magzatvédő Társaság* (H-1064 Budapest, Podmaniczky utca 67, telefon: 1149-90-92, Magyar Hitelbank 407-5202-941-41) rendezte.

Megnyitójában *dr. Greszné Becsei Katalin* így mutatta be a szervezetet: „A társaság alapítói azt a célt tűzték ki, hogy felvilágosító tevékenységet, ismeretterjesztést végeznek, propagandát fejtsenek ki, kiadványokat jelentessenek meg, tanácsadó irodát, telefonszolgálatot szervezzenek, kismama-otthonokat létesítsenek. Minden olyan állami szervvel, egyházzal, párttal, egyesülettel, társasággal együtt kívánunk működni, amely bármelyik célunkkal egyetért és a közös munkára hajlandó ... Célkitűzésünk, hogy ismét feltétlen tiszteletet kapjon az emberi élet, a szülői, elsősorban az anyai hivatás." A konferencia különben az Ausztriában 1978-ban kezdeményezett és azóta több országban elterjedt „Élet napja" (június 1.) emléknap bevezetését készítette elő. Ennek idei jelmondata: „Együtt az életért, fenntartások nélkül!" A konferencián számos kitűnő szakértő előadása hangzott el, az alábbiakban ezeknek gondolatai között lapozgatunk.

Dr. Jobbágyi Gábor miskolci egyetemi tanár (jogász) előadásában számos *közkeletű jogi tévedés* eloszlatásához adott szempontokat. Előadásából megtudjuk, hogy az abortuszt *semmiféle* nemzetközi jog vagy egyezmény nem szentesíti. Az ENSZ sem. Egy másik közkeletű tévhit úgy tudja, hogy a terhességmegszakítást csak 1953-ban tiltották meg Magyarországon. Ezzel szemben már Könyves Kálmán Büntető Törvénykönyve, valamint Verbőczi Hármaskönyve is szigorú büntetéseket helyezett kilátásba azoknak az asszonyoknak, akik magzatukat megölik. További közkeletű tévedés abortusz-*törvény*ről beszélni, hiszen az ötvenes évek rendelkezései miniszteri, legfeljebb minisztertanácsi rendeletek. E rendeletek szégyelni való sajátsága az a másutt elő nem forduló baklövés, hogy az abortuszt kizárólag az anya döntési jogaként kezeli. Mintha a magzatnak, az apának és a nemzetnek semmi köze nem lenne az ügyhöz. Az előadó külön kiemelte, hogy az ötvenes évektől kezdve lényegében tilos téma volt az abortusz kérdés, sem pro sem contra nem érvelhetett senki a nyilvánosság előtt. Talán ez tette lehetővé, hogy ugyanabban az évben, amelyben a „szabados gondolkodású" Svédországban 30.000 törvényes abortuszt hajtottak végre, hazánkban ugyanakkor 90 ezret.

Katolikus részről *dr. Bolberitz Pál*, a Pázmány Péter Hittudományi Akadémia dékánja *erkölcsfilozófiai szempontból* tette nagyító alá a kérdést. Ilyen szempontból erkölcsös az, ami az ember tényleges boldogságát, célbaérését szolgálja. Pusztán emberi szempontok alapján sem lehet semmiképp állítani, hogy az elvetélt magzat megkapja ezt az elemi lehetőséget. A dékán megoldásként említi, hogy Nyugat-Németországban van apácarend, amely társadalmilag bajba jutott anyákat hosszabb időre is befogad, csak hogy az életet mentse. A Jó Pásztor rendről van szó, amelynek Magyarországon (pl. Budapesten a Szőlő utcában) is voltak létesítményei, de a legtöbb nyugat-európai országban vannak intézetei.

Ugyancsak a katolikus egyház erkölcsteológiai meggyőződését fejtette ki *dr. Balázs Pál* plébános. A kinyilatkoztatás fényében tette fel a kérdést: *Miért bűn az abortusz?* Válaszából idézünk: „... az áldozat valóságos emberi lény, aki egyedfejlődésének azon a szakaszán tart, ahol még fokozott védelemre szorul. Teljesen ártatlan. Ellene többnyire azok vétenek, akiknek védelméről kellene gondoskodniuk. Magatartásuk a tökéletes megsemmisítő elutasítás, a teljes tagadás. Ugyanakkor az abortusz Isten szuverénitásának durva megsértése is."

Az abortusz társadalmi és gazdasági háttere címmel *dr. Fekete Gyula* közgazdász, a Központi Statisztikai Hivatal tanácsosa nemcsak jogtörténetileg tekintette át a születésszabályozás kérdését, hanem nemzetgazdasági szempontból is. Megdöbbentően jellemző az a szempontrendszer, amelyet egy 1958-ban Magyarországon kiadott propagandafüzet tesz közzé a születések számának csökkentése érdekében: „Míg a dolgozó nők vetélése miatt mintegy 170 ezer, addig a szülések miatt 5 millió 400.000 munkanap esett ki 1956 folyamán. (Azt nem említi az illetékes füzet, hogy 1956-ban más okokból mennyi munkanap esett ki a nemzetgazdaság életéből. Ilyeneket olvasva önkéntelenül felötlik a gondolat: milyen kár, hogy e propagandafüzet szerzőjének szülei nem úgy gondolkoztak annak idején, mint „gyermekük"...) Az előadó egyébként félelmetes párhuzamot vont Himmler „OST" fedőnevű, Oroszországra vonatkozó nemzetgyengítő tervezete és az ötvenes évek magyarországi családi intézkedései között.

Dr. Molnárfi Tibor közgazdász, a Központi Statisztikai Hivatal volt főmunkatársa *Nemzeti Létünk és az Abortusz* címmel tartott igen megszívlelhető előadást. Adataiból megtudjuk, hogy 1950 és 1987 között Jugoszláviának mintegy 7 millióval növekedett a lélekszáma, Romániának 6 és félmillióval, Csehszlovákiának több, mint 5 millióval, Lengyelországnak 13 millióval (!), míg Magyarország lakosainak száma ez idő alatt mintegy 1,300.000-rel nőtt. És mégegy megdöbbentő adatot emelünk ki az előadásból: 1953 és 1989 között 4,5 millió művi vetélést hajtottak végre Magyarországon, a becslések szerint minden megfogamzott élet 45—50 %-a születik csak meg. Ezek a tények önmagukért beszélnek, ahogy az előadó zárszavában is kifejtette: „Az 1989. év végéig árnyékba hullott 4,5 milliós Magyarország soha többé nem adhatja ki a hiányzó papokat, prófétákat (költőket, írókat, bölcseket), orvosokat, jogászokat, mérnököket, tanárokat, közgazdákat, szabókat, cipészeket, pékeket és politikusokat... *Senki sem ugorhatja át önmaga árnyékát, bűntetlenül nem amputálhatja testének egyharmadát. És bűnös, cinkos, minden néma!"* ■

Ajtónyitás a jövő felé

Az elmúlt esztendőben számos olyan eseménynek lehettünk tanúi, amely a múlt felszámolásának kategóriájába tartozik ugyan, de ahol az ajtónyitás, az átlépés a jövő küszöbén, hiányzott. Sokat beszéltek a nemzet megújulásáról, de arról, hogy ennek hogyan kellene lefolynia, milyen tényezők figyelembevételével, és főleg arról, hogy milyen irányban kellene keresni a megújulást, a gazdasági és politikai átalakulás terveitől eltekintve, alig esett szó.

Október 27-én, szombaton az országot megbénító taxiblokád kellős közepén Zuglóban, a Zoborhegy téren, olyan esemény folyt le, amely mindkettő volt: egy fájdalmas, szomorú szakasz lezárása és egyben új, reményteli kezdet. Megtörtént az első kapavágás egy új templom számára, amely hivatva van, hogy elfoglalja annak a helyét, amelyet az 50-es években Rákosi és társai felrobbantottak, hogy elhelyezhesség Sztálin hirhedt szobrát. A sors iróniája, mi keresztények azt mondanánk, Isten ujja, hogy a diktátor szobra alig néhány évig éktelenítette azt a helyet, ahol addig a Regnum Marianum, Máriának, Magyarország patrónájának szentelt templom állt: az 1956-os forradalom fiataljainak első tettei közé tartozott a szobor ledöntése.

A múlt felszámolását jelképező első kapavágást Göncz Árpádnak, a Magyar Köztársaság elnökének volt szándékában megtennie. A taxisoknak, az ország rendjét és életét veszélyeztető blokádja megszüntetésére irányuló egyeztető tárgyalások, megakadályozták jelenlétét ezen a „történelmi"-nek nevezhető ünnepi aktuson: mint államfő akarta jóváttenni a barbárságot, amelyet az 50-es évek rezsimje az állam nevében elkövetett.

Távollétében, amelyet némileg kárpótolt Győriványi Sándor munkaügyi miniszter jelenléte, az első kapavágást dr. Paskai László bíboros prímás, esztergomi érsek eszközölte a hatalmas cirkuszsátorban lefolyt szentmise végén. A sátrat, — amelyet a Cirkusz- és Varieté-vállalat bocsátott rendelkezésre — zsúfolásig megtöltötte a környék nagyrészt munkáscsaládokból álló lakossága, köztük százszámra gyerekek, a környékbeli iskolák tanulói, tanítóik vezetésével. Különös meghatottsággal hallgatta az egybegyűlt tömeg a Mexikó úti mozgásjavító általános iskola sérült gyerekeinek lelkes énekét. Igazat mondott a sátrat kölcsönző vállalat vezetője: „Még soha nemesebb célt ez a sátor nem szolgált". Nyilván hasonló volt a véleménye a honvédelmi minisztériumnak is, mely az ünnepségre további sátrakat bocsátott rendelkezésre. De ez már az eseménynek arra az oldalára vet fényt, amelyet „ajtónyitás"-nak neveztünk. Mert az új templom, amely a pápa jövő évi látogatásának emlékét hivatott megörökíteni és amelynek építési költségeit eddig csak töredék részben sikerült előteremteni, több szempontból új kezdet. Új kezdet mindenekelőtt annak a papi közösségnek számára, amely a régi Regnum Marianum köré csoportosult és amely a századforduló óta az ifjúság, elsősorban a fiúk lelki nevelésével foglalkozott, és amelynek tagjai, még a Kádár korszakban is, 1960 és 1974 között állandó zaklatásnak, üldözésnek, bebörtönzésnek voltak kitéve. Most újra kezdhetik munkájukat a magyar ifjúság és társadalom megújulásáért a rájuk bízott plébánia keretében, amelyet az ország

(Folytatás a 6. oldalon)

Keresztények az értékváltozások közepette

— A PAX ROMANA 6. EURÓPAI KONFERENCIÁJA —

Hetven esztendeje alapították a svájci Fribourg-ban a keresztény értelmiség nemzetközi mozgalmát, a Fribourg-i egyetem pedig most ünnepli fennállása 100. évfordulóját. E kettős évforduló jegyében folyt le szeptember 27-e és 30-a között a szervezet 6. európai kongresszusa, amelyen 18 országból mintegy 250-en vettek részt. Magyarországot tízen, a külföldi magyarság tagszervezetét, a Katolikus Magyar Értelmiségi Mozgalmat hárman képviseltük.

„Keresztények az értékváltozások közepette, a mai szekularizált és pluralista társadalomban" — ez volt a konferencia különösen aktuális központi témája, de rányomta bélyegét Kelet-Közép-Európa felszabadulása és az ezzel kapcsolatos kérdések megvitatása is.

Az első, bevezető előadást a lengyel szenátus alelnöke, *Andrzej Vielowieyski* tartotta, aki a keresztények felelősségéről beszélt a közép- és kelet-európai változások kapcsán, rámutatva három veszélyre: — a populizmusra, amely politikailag és társadalmilag megvalósíthatatlan célokat tár közvetlenül a nép elé és nem riadva vissza a demagógiától, bizalmatlanságot szít a politikával szemben; az autoritarizmusra, amely a felmerülő problémákat hatalmi szóval, antidemokratikus módszerekkel akarja megoldani, végül a nacionalizmusra, amely a nemzeti önérzet túlhangsúlyozása által ellentéteket szít a kisebbségek irányában. A problémák csak párbeszéddel oldhatók meg — hangsúlyozta az előadó. A demokráciát tanulni kell, az nem merül ki a szabad választásokban. A Kelet-Közép-Európában esedékes reformok csak egész Európa együttműködésével hajthatók végre.

A további előadók közt meg kell említeni *Holderegger kapucinus professzort*, aki arról beszélt, hogy akik a társadalomban a döntéseket hozzák: a világiak, az egyházban a döntéseket készen kapják, azaz nincs beleszólásuk. Sokkal szorosabb együttműködésre van tehát szükség elsősorban olyan kérdésekben, amelyek a társadalom berendezkedésére és életére vonatkoznak.

A müncheni *Falkovich professzor* foglalkozott a nők helyzetével az egyházban. Ezt ma gyakran feszültség jellemzi, amelynek egyik oka a Biblia történelmietlen értelmezése és a mai nők problémáival szemben az egyházi vezetők részéről tapasztalható értetlenség. A nőknek felelős szerepeket kellene juttatni az egyházban, többek között a női diakónia felújításával.

Nagy érdeklődéssel kísérte a hallgatóság *Lukács László piarista atyának*, a Vigilia és Új Ember főszerkesztőjének előadását az új spiritualitásról. Miután felvázolta a 20. századi lelkiség fő megnyilvánulásait, kezdve a liturgikus és biblikus megújulástól, az egyházi közösség újrafelfedezésén keresztül a felebaráti szeretet új kezdeményezéséig, rámutatott, hogy míg az elnyomás Kelet-Európában a lelkiségre pozitív hatással is volt, addig Nyugaton elhatalmasodott a fogyasztási gondolkodás. A jövő lelkisége a kelet- és nyugat-európai kereszténység egymást megtermékenyítő kölcsönhatásából alakulhat csak ki.

A szabad délutánokon a kisebbségi kérdések kerültek szőnyegre a KMÉM szervezésében. Az első előadást *Entz Géza államtitkár* tartotta, hangsúlyozva a kisebbség-többség viszony emberi alapjait és a problémák összefüggését az egyes társadalmak fejlődési fokán. A második délután *Törzsök Erika*, a gazdasági színvonal jelentőségét emelte ki, kiértékelve az egyes országok belső jogrendjének fejlettségi fokát. A két szabad fórum jellegű összejövetelen résztvett számos kiküldött az érdekelt országokból és pozitív keresztény hozzáállásuk a felvetett kérdésekhez nagy jelentőségűnek mondható. Ez reményre jogosít a jövőt illetőleg és az ilyen találkozók megismétlésére serkent.

Komarniczky Egon

„HA ELLENSÉGED ÉHES, ADJ NEKI KENYERET!"

(Folytatás a 4. oldalról)

hettem és igehirdetés miatt többször megbüntettek. Majd a dési (Dej) fegyházba kerültem, onnan pedig Szamosújvárra, később pedig rákgyanúsként a bukaresti rabkórházba. De a gyanú nem igazolódott be. A fővárosból való visszahelyezésem után kezdték meg ún. politikai átnevelésemet. Következetesen visszautasítottam, hogy önkritikát gyakoroljak. Szabadulásom előtt a vizsgálóbíró arra bíztatott, hogy kérvényezzem külföldre való áttelepülésemet, ezt sem fogadtam el. Erre azt mondták, hogy akkor nem engednek szabadon. Én azt válaszoltam: ezt nem is várom, hiszen életfogytiglanra vagyok elítélve.

B J: *Érsek Atya 1964-ben az általános politikai amnesztiával szabadult. Hogyan alakult az élete?*

A T: A Securitate olyan munkakörben igyekezett elhelyezni, amely elvon a lelkipásztorkodástól. Én azonban kérvényeztem, hogy adják vissza a templomomat, mert ott kívánok működni. Kértem, hogy latintanárként alkalmazzanak, de az ifjúságnak még a közelébe sem akartak engedni. Könyvelőként akartak foglalkoztatni, de ezt nem fogadtam el arra való hivatkozással, hogy nincs rá képesítésem. Ám még erre is készséget mutattam azzal a feltétellel, ha minden este prédikálhatok a vállalati dolgozóknak. Hároméves szigeti foglalatosságomra hivatkozva a néptanácson kérvényeztem, hogy alkalmazzanak utcaseprőként. De a városi tisztviselőnő tanult megjelenésemre utalva nem akarta elfogadni jelentkezésemet. Erre megkérdeztem őt, hogy a szocializmusban nem ugyanúgy kell-e kinézni az utcaseprőnek, mint a miniszternek. Végül is elfogadták jelentkezésemet. De ezután nem foglalkozott velem többet a Securitate, mert nyilván bolondnak tartott.

(Befejezés a következő számban.)

MAGYAROK NAGYASSZONYA ÜNNEPE RÓMÁBAN

Október 8-án, Magyarok Nagyasszonya ünnepén és a Szent Péter bazilika magyar kápolnája megáldása 10. évfordulóján a *Magyar Kápolnában* szentmisét mondott *Seregély István* egri érsek, a Magyar Püspöki Kar elnöke. Vele koncelebráltak: *Kada Lajos* érsek, a Pápai Istentiszteleti és Szentségi Kongregáció titkára, *Dankó László* kalocsai érsek, *Jakubinyi György* gyulafehérvári segédpüspök, *Zakar Polikárp* ciszterci generális-apát, *Ternyák Csaba*, a Pápai Magyar Intézet rektora és az intézet ösztöndíjasai. Jelen voltak a Rómában élő magyar nővérek és magyar zarándokok is. Seregély érsek a jelenlegi helyzetről szólva rámutatott, hogy az ateista ideológia Magyarországon egy nemzedék lelkében olyan pusztítást vitt végbe, hogy jó ideig eltarthat, míg az új vetés beérik s ezért türelemmel kell várni az aratásra. *(VR)*

Cserkészlevél

LEGFONTOSABB AZ EGYMÁSRAFIGYELÉS

Visszagondolva a táborba indulást megelőző napokra, az izgalom mellett némi szorongás is vegyült készülődésünkbe. Az ismeretlenség mindig ilyen érzéseket fakaszt bennem és én nem tudtam, hogy mi is az, ami két hétig Eibisbergben, a tisztképző táborban reám vár. Most már mosolygok azon, hogy miért féltem én idejönni. Kemény erőpróba volt ugyan az első hét gyakorlati kiképzése, de most jóleső érzés tudni, hogy ezt a próbát megálltam . . .

Táborozásunk második felében az elméleti képzésen volt a hangsúly. Nélkülözhetetlen ismereteket szereztünk táborvezetésből, lélektanból, pedagógiából. A cserkészvezető magyarságismerete nagyon fontos tényező, ezért újra és újra előkerült a történelem, a néprajz, és pihenésül sok népdalt tanultunk, népi játékot játszottunk. Számomra a legkedvesebb emlékek közé fog tartozni a közös éneklés és játék öröme. Ugyanide sorolom az esti tábortüzeket, hiszen azt sem lehet elfelejteni, hogy mennyi humor, ötlet és kedvesség áradt belőlük.

Különleges lelki élményt nyújtott kivétel nélkül mindenkinek a vasárnapi ökumenikus istentisztelet. Itt látszott igazán, mennyire mély bennünk az összetartozás érzése, annak ellenére, hogy különböző vallásúak vagyunk, a világ minden részéből gyűltünk össze, különböző korosztályokhoz tartozunk és mégis eggyé forrunk az istenszolgálatban.

A sok-sok élmény és benyomás még kavarog bennem, és ha összeszegezni akarnám azt, hogy mit éltem át ez alatt a két hét alatt, akkor azt mondhatnám: megízleltem egy olyan életet, ahol a szeretet, az egymásrafigyelés a legfontosabb. Azt szeretném, ha ez a szeretettől áthatott élet nemcsak két hétig válogatott emberek közt valósulna meg, hanem minden emberi közösségben, hiszen olyan éhes a világ a szeretetre. Odahaza is mindent elkövetek azért, hogy a rámbízott cserkészek számára is ez legyen a legfontosabb. Talán akkor szebb lesz egy kicsivel a világ!

Bundics Antal káplán (Körmend)

Hírek - események

Százhúsz évvel ezelőtt, 1870. október 28-án született Dunakilitin Batthyányi-Strattman László herceg, a „szegények orvosa". Ebből az alkalomból szülőfaluja ünnepélyes keretek között emlékezett meg jeles fiáról, akinek boldoggáavatási ügye folyamatban van. Paskai László bíboros , aki az ünnepi szentmisét mondta, méltatta a szentéletű orvos apostoli lelkületét. Szülőházában most az általános iskola működik, amely felvette a „Batthyányi-Strattmann általános iskola" nevet. Körmenden pedig, ahol egyideig a herceg kórháza működött, október 27-én avatták fel a „szegények orvosának" Lesenyei Márta által alkotott bronzszobrát.

*

A ferences rend európai tartományfőnökei október 19-e és 21-e között Bécsből indulva zarándoklatot rendeztek, hogy a végbement társadalmi és politikai változásokon túl, hitet tegyenek a Keletet és Nyugatot összekötő keresztény örökség időszerűsége mellett. A zarándokok Szentendrére érkezve a ferences gimnázium udvarán a magukkal hozott téglákból jelképesen felépítették Európa „Lelki Házát". A zarándoklat október 21-én, a budapesti Szent István bazilikában, Paskai bíborossal koncelebrált szentmisével ért véget.

*

Pozsonyban a szlovák helyettes miniszterelnök, Jan Carnogursky, osztrák újságírókkal beszélgetve kiemelte, hogy a nemzetiségi ellentétek áthidalásánál nagy szerepe van a katolikus egyháznak, de sokkal határozattabban kellene mindkét részről állást foglalni a nacionalista túlzásokkal szemben. Helyesnek tartaná, ha a szlovák és a magyar püspöki kar megállapodásra jutna a szlovákiai magyarság és a magyarországi szlovákok lelkipásztori ellátását illetőleg.

*

A romániai görög katolikus egyház fejét, Alexandru Todea érseket, október 7-én iktatták be hivatalába Balázsfalván. Az érsek, akit 1950-ben titokban szenteltek püspökké s aki Márton Áronnal együtt szenvedett a börtönben, azt reméli, hogy hamarosan 300 kispap kezdheti meg teológiai tanulmányait. A beiktatási ünnepségen tízezrek vettek részt.

*

A reformáció emléknapján, október 31-én a Magyar Biblia Tanács, a debreceni református nagytemplomban ökumenikus istentisztelet keretében emlékezett meg a Vizsolyi biblia megjelenésének 400. évfordulójáról. Dr. Kocsis Elemér református püspök a megjelentek közt üdvözölte dr. Paskai László bíboros-prímást, akinek személyében első alkalommal fordult meg esztergomi érsek a debreceni nagytemplomban. Az istentisztelet után Paskai bíboros nyilatkozott a „Magyar Nemzet" munkatársának, kifejezve, hogy látogatásával az ökumenikus kapcsolatok elmélyítéséhez kívánt hozzájárulni. „A Vizsolyi Biblia mindannyiunk közös kincse — mondta a prímás. — Megjelenésének évfordulóját illő közösen megünnepelni."

AJTÓNYITÁS A JÖVŐ FELÉ

(Folytatás az 5. oldalról)

legnagyobb, mert 50 ezer lelket számláló plébániájából választottak le, mint azt dr. Fundelius Vilmos zuglói plébános bevezetőben elmondta. Az új plébániát, amely maga is mintegy 20 ezer lélekszámú, a Regnum közösség egy ismert személyisége, Hajnal György gondjaira bízták. Új kezdet tehát a hívek és lelkipásztoruk számára egyaránt.

Az ünnepség során elhangzott beszédekben is a múlt és a jövő gondolatai kaptak hangot. Paskai bíboros azt hangsúlyozta, hogy az új templom az engesztelés temploma kell, hogy legyen, a múlt bűneiért és a könyörgésé a magyar jövőért. „Láthatjuk — mondotta nyilvánvaló utalással az ország kritikus helyzetére — mennyire törékeny a jövő építése, főként e napokban, és mennyire szükségünk van Isten áldására egész népünk és hazánk fejlődésére" — Blanckenstein Miklós, az egyetemi ifjúság lelkésze pedig arra mutatott rá, hogy az épülő templom jel az egész ország számára és az új magyar ifjúság otthona.

A kiválóan megszervezett ünnepség egyházzenei szempontból is élmény volt: és itt is a fiatalság dominált. A modern, ritmikus egyházi zenét Sillye Jenő együttese képviselte, amely a fiatal muzsikus Mária oratóriumából adott elő részleteket; a klasszikus egyházi zenét pedig az Egyetemi templom ifjúsági ének- és zenekara, Dauner János vezényletével. Valóban, ajtónyitás volt ez a javából.

— F. M. —

UNOKA

Kicsi virág, — itt köd van és sötét,
és átok jár a földön szerteszét.
Te fénybe jutsz. Vajon mit érzel,
mikor leírod: Anno 2000?
1944.

Áprily Lajos (1887—1967)

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Halottaink: Szelei Katalin, hosszú betegeskedés után elhunyt október 10-én. Temetése október 19-én, krematiója, a Zentral Friedhofban. — **Witz Ferenc,** Hinterbrühlben. Gyászolja nővére. — **csekefalvi vitéz Török Sándor,** életének 69. évében szeptember 29-én hirtelen elhunyt. Hamvait október 19-én helyezték örök nyugalomra a soproni családi sírboltba. R.I.P.

HOLLANDIA

Keresztelés:
1990. március 26-án **Kovács Robin Stefan,** K. László és Keller Lenke Beatrix második kisfia Rotterdamban részesült a keresztség szentségében szeptember 9-én. — Isten éltesse a kis családot.

Halálozás: 73 éves korában hosszas betegeskedés után költözött el az élők sorából Irene Timmers-Schimandl, a Den Haag-i magyar szentmisék szorgalmas látogatója. Temetése április 25-én volt. — Április 22-én szólította magához a jó Isten **Mercedes kedvesnővért,** családi nevén **Szloboda Katalint.** — Az örök világosság fényeskedjék nekik!

NÉMETORSZÁG

Frankfurt: A kereszlség szentségében részesült **Cumbil Robert,** C. Ferenc és Nasztai Marianna fia. Növekedjék bölcsességben és szeretetben mindenkinek örömére!

báró Döry-Jobaháza Izabella és Major László Csaba 1990. szeptember 15-én örök hűséget esküdtek egymásnak. Isten áldása kísérje őket életük útján!

dr. Makovi József és felesége **Kornélia,** misszionk odaadó segítői 25 éve házasok. Imádkoztunk értük a Darmstadtban tartott szentmisén. Boldogságot és továbbra is sokszor kegyelmet kívánunk nekik!

Halálozás: Váratlanul ért bennünket **dr. Bényi Pál** halálhíre. Temetése szeptember 21-én volt. — Nyugodjék békében!

München: Keresztelő: Hercegh Jolán, október 21-én és **Plancon Capucine** november 4-én részesültek a szentkeresztségben.

Esküvő: Suskó János és Plancon Annie november 4-én szentségi házasságot kötöttek.

Halálozás: Ipolyi Géza honfitársunk temetése november 6-án volt a Waldfriedhofban. Nyugodjék békében!

IN MEMORIAM

A hívek nagy részvételével temette el az esseni egyházmegye 1990. augusztus 28-án első segédpüspökét, Dr. Julius Angerhausent. A gyászmisét és beszentelést Dr. Franz Kardinal Hengsbach, Essen megyéspüspöke végezte nagy papi segédlettel a Székesegyházban.

Mint az új esseni egyházmegye első segédpüspöke, Julius Angerhausen különösen is kötelezettségének érezte egyházmegyéje szolgálatát, amelyet több mint három évtizedes segédpüspöksége alatt betöltött. Leginkább azonban az egyházmegye területén élő nem német anyanyelvűek lelki gondozása nőtt a szívéhez. Hosszú évekig volt a Német Püspöki Konferencia missziós ügyeket intéző bizottságának elnöke és nyugalomba vonulása után is — megmaradt az egyházmegye területén élő nem német anyanyelvű hívek vikárius püspökének. Jelmondata volt: VOCATIO MEA CARITAS. — *Küldetésem a szeretet gyakorlása. Ezen jelmondatot szolgálta egész életével és számos megjelent írásával. Nekünk, az egyházmegye katolikus magyar híveinek különösen is a szívünkhöz nőtt mély gondolatokat tartalmazó és vigaszt nyújtó szentbeszédeivel, ünnepeinken való részvételeivel és irántunk mutatott megtisztelő szeretetével. Nyugodjék békében!*

dr. Major Márk
esseni magyar lelkész

Hírek - események

„Az emberi lélek sokféle sebzettsége miatt különösen fontos a hitoktatás, amelynek feladata a fiatal nemzedék szemét 'a teljes valóságra' irányítani, hogy a tanulók a különböző élethelyzetekben, a világ értelmezésében ne álljanak tanácstalanul. Nem szabad a hitoktatást csupán az intézményes egyház érdekének tekinteni, hanem a fiataloknak tett nagy szolgálatnak az életalakításban" — mondotta Lehmann püspök, a Német Püspöki Kar elnöke.

*

A budapesti Zeneakadémián újra felállították az 1949-ben megszüntetett egyházzenei tanszéket. Soproni József rektor közölte, hogy az egyházzenei irodalmat, valamint a gregorian zenét mind az öt évfolyamon tanítják. E tárgyakat Dobszay László, a tanszék újbóli bevezetésének kezdeményezője oktatja.

*

A volt NDK katolikus és evangélikus egyháza az iskolai hitoktatás bevezetését kéri. Azok pedig, akik nem jelentkeznek hittanra, részesüljenek etikai oktatásban. Az NDK területén élő lakosság több mint 60 %-a nincs megkeresztelve!

A Szovjetunió legfelső tanácsa jóváhagyta a lelkiismereti és vallásszabadságra vonatkozó törvénytervezetet, amely eltörli a hívőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetést, megtiltja a kormánynak a vallási tevékenység és az ateista propaganda anyagi támogatását, megengedi a vallásoktatást, biztosítja a katonáknak a vallásos szertartásokon való részvétel jogát. Ezzel szemben nem engedi meg az iskolai hitoktatást, sem a katonák lelkipásztori ellátását.

*

„Zempléni Harangok" címmel immár 4 száma jelent meg annak a plébániai lapnak, amely Északkelet-Magyarország katolikus híveit köti össze a szeretet szálaival. Figyelemreméltó gondolatot idézünk a szerkesztő, *Darvas Iván,* legyesbényei plébános soraiból: „A Föld minden pontján és népe között ért magyarul az Isten. S amit eddig is biztosan megtett Ön, most még jobban gondoljon rá: hogy esti imáiban mondjon el *magyarul* egy Miatyánkot szegény hazánkért és életet, jövőt érdemlő népünkért. S ha arra gondolunk, hogy a világ minden pontján így minden órában felhangzik a legszentebb imádság *magyarul* e szerencsétlen sorsú népért, Isten meghallgatja hiszen irgalmas".

EMLÉKÚT MAGYARORSZÁGRA

A Naphegy-Tabán Egyesület — a külföldön élő magyarság bevonásával — 1991. március 28-a és április 7-e között emlékutat rendez Magyarországon Teleki Pál halálának 50. évfordulójára, valamint Márai Sándor és Dohnányi Ernő emlékezetére. Az egyhetes prgramon: emléktábla-leleplezések, városnézés, hangversenyek, kirándulások (Máriabesnyő-Gödöllő, hajóút Esztergomba) stb. szerepelnek. Részvételi díj 200.— US $, vagy ennek megfelelő valuta. (Nem tartalmazza az utazási, a szállás és étkezési költségeket.) Írásbeli jelentkezés 1990. december 15-ig. Cím: Naphegy-Tabán Egyesület, H-1016 Budapest, Lisznyai utca 29/a.

56-OS EMLÉKÜNNEPÉLY KÖLNBEN

Október 28-án, vasárnap, *Bereczki Béla* kölni magyar lelkész nagyszámú hívő jelenlétében ünnepélyes szentmisében emlékezett meg 56 hőseiről, majd a Mindszenty Magyar Házban emlékünnepélyre került sor. Bevezetőül a Kölni Egyházközség, a Szabadságharcos Szövetség, a Páneurópa szervezet képviselői és a magyarországi küldöttek helyezték el koszorújukat a *Mindszenty Magyar Ház* udvarán felállított Hősök Keresztje előtt, majd a Páneurópa Unió küldötte olvasta fel *Habsburg Ottó* üzenetét.

Ezután *Zalatnay István* kormányfőtanácsos, *Antall József* miniszterelnök személyes megbizottja méltatta az 1956-os forradalom és szabadságharc történelmi jelentőségét. Egyben rámutatott arra, hogy a Haza számít a Nyugaton élő magyarokra.

Dr. Brusznyay Árpád kivégzett szabadságharcos özvegye drámai szavakkal ecsetelte a halálraítéltek utolsó napjait és saját meghurcoltatását férje kivégzése után.

Herbák Valéria és *Szalay Sándor* énekszámait *Graef Tibor* kísérte zongorán. *Nagy Alajos,* Tamási Lajos: „Piros a vér a pesti utcán" című forradalmi versét szavalta. *dr. Rózsa Sándor* népi táncccsoportja pedig magyar táncokat adott elő.

A minden szempontból nagysikerű megemlékezés a székely és a magyar Hilnuszszal ért véget. Ezután Bereczki Béla magyar lelkész vacsorán látta vendégül a résztvevőket.

Rédey Gábor

HELYESBÍTÉS: Előző számunkban hírt adtunk a Regnum lerombolt templomának helyén építendő új templom alapkő letételéről. A helyén szó helyére a „helyett" tartozik, mert helyileg nem a régi helyen, hanem **Zuglóban, a Zoborhegy téren épül.** Kérjük olvasóink szíves elnézését.

EGY MONDATBAN

● A római „Collegium Germanicum-Hungaricum"-ban jelenleg 15 magyar nyelvű kispap tanul: heten Magyarországról és nyolcan Erdélyből.

● Közzétették a Szentszék múltévi költségvetését, amely 69 millió dollár deficittel zárult, de ezt az összeget a világ katolikusai által Péter és Pál apostolok ünnepére gyűjtött összegből, valamint a Vatikán-állam főkormányzóságának bevétel-többletéből fedezték. *(VR)*

● „A megismerkedéstől az eljegyzésig" a címe annak az előadás-sorozatnak, amelyet az Országos Lelkipásztori Intézet, a Nagycsaládok Egyesülete és a Katolikus Családtervezési Tanácsadó közösen rendez havonkint a budai ciszterci Szent Imre templomban.

● Casaroli bíboros vatikáni államtitkárt a New York-i St. John's University — a Szent János katolikus egyetem díszdoktorává avatták.

TÉLI ALKONY

Aranylanak a halvány ablakok...
Küzd a sugár a hamvazó sötéttel,
fönn a tetőn sok vén kémény pöfékel,
a hósik messze selymesen ragyog.

Beszélget a kályhánál a család,
a téli alkony nesztelen leszállott.
Mint áldozásra készülő leányok,
csipkés ruhába állanak a fák.

A hazatérő félve, csöndesen lép,
retteg zavarni az út szűzi csendjét,
az ébredő nesz álmos, elhaló.

S az ónszín égből a halk éjszakában
táncolva, zengve és zenélve lágyan
fehér rózsákként hull alá a hó.

Kosztolányi Dezső (1885—1936)

● A Bethlen alapítvány kuratóriuma „Márton Áron emlékérmet" adományozott Kozma Imre zugligeti plébánosnak, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat vezetőjének, az erdélyi lakosság megsegítését célzó akcióban szerzett érdemei elismeréséül.

● Tomasek bíboros, Prága érseke a közeljövőben várhatóan nyugalomba vonul. „A változások, amelyeket reméltem, bekövetkeztek, most már nyugalomba vonulhatok" — nyilatkozta a 91 éves főpásztor.

● *„Liturgikus naptár 1991"* jelent meg a pannonhalmi bencések liturgikus tanácsa szerkesztésében.

● A cseh püspökkari konferencia titkára, *Tomas Halik,* egyik előadásában az egyház szerepét illetően *óvott a felhőtlen derűlátástól;* azzal érvelt, hogy bár Csehszlovákiában az elmúlt 15 évben a közvélemény értékelte a katolikus egyház szilárd ellenállását a kommunista diktatúrával szemben, most viszont, amikor az egyház intézményeinek helyreállításáról van szó, *újra élednek a régi antiklerikális előítéletek.*

KOVÁCS MARGIT SZOBRAI LEVELEZŐLAPOKON

A híres magyar szobrásznő műveiről levelezőlapsorozat készült. A 18 színes reprodukció a Müncheni Magyar Katolikus Missziónál rendelhető meg. (Oberföhringer Str. 40, D-8000 München 81.) Egy sorozat ára borítékokkal együtt DM 20.—. A tiszta bevétel a Magyar Püspöki Kar által életrehívott Magyar Karitász segélyakcióinak támogatását szolgálja. A képek egyenkint is beszerezhetők, áruk ebben az esetben 1.50 DM.

A kenyérszegő

HÁNYADIK ÉVEZRED ?

Svájci olvasónk, Vida Zoltán József (CH-4310 Rheinfelden) a nyári kettős számunkban Megyesi András tollából származó cikk kapcsán írja: „A második évezred 1001 január elsején kezdődött és 2000 december 31-én fog végetérni". Köszönjük a helyreigazítást. Most valóban a harmadik évezred következik.

GÖRGÉNYI HAVASOK TÉLI TÁBOR

Mint annyi év óta, idén is megrendezzük a magyar cserkészek **TÉLI TÁBORÁT, ACHENKIRCHBEN,** — Tirolban, a festői fekvésű Achensee partján, az öreg Hotel Scholastiká-ban. Az **1990. decmber 26-tól 1991. január 6-ig** tartandó téli táborra szeretettel várjuk cserkész fiataljainkat Európából és a messzi tengerentúli országokból. Idén magyarországi cserkészeink is résztvesznek a téli táboron.

A cserkészszülők figyelmét felhívjuk a sürgős jelentkezésre, hogy mindenki számára helyet tudjunk biztosítani a Sporthotel Achenseehofban. (A-6215 Achensee, Fam. Reiter, ☎ 052 46 - 62 09.)

Az érdeklődőknek elküldjük részletes ismertetőnket.

A táborparancsnokság nevében:
Hargitai Lajos cst. táborparancsnok
Gutstr. 224, CH-8055 Zürich.
Telefon: 00411 492 72 46

● **FONTOS! FONTOS!** ●

Januári számunkba az „Élet könyve" és a „Hirdetések" beküldési határideje (lapzárta): december 10-e!

Megjelent Havasy Gyula tollából „A katolikusok szenvedései 1944—1989". Ára: 16.— DM. Megrendelhető: Havasy Gyula, H-2524 Nagysáp.

Angol és olasz nyelvterületen élők figyelem! Varga Éva 16 éves és húga Mónika 12 éves leányok levelezőpartnert keresnek angol és olasz nyelven. Címük: Varga Éva, Budapesti krt. 12/c, H-6723 Szeged.

Újra kapható a történelmi Magyarország színes térképe az ország és a vármegyék címereivel Ára csomagolással és szállítási költséggel együtt: 20.— $. The Magyar Napló Újság, P.O.Box 771, Station "A", Toronto, Ontario, M5W 1G3 Canada. (Kérjen ingyen mutatványszámot a Naplóból!)

Ha Floridában jár, keresse fel magyar szállodánkat, ahol kényelmes motelszobák, szoba konyhával és apartmentek állnak rendelkezésükre napi, heti és havi árakkal. Bővebb információért és szobafoglalásért írjon vagy telefonáljon. Címünk. Westchester Motel, 1745 South Ridgewood Ave., South Daytona, Florira 32019,USA. ☎ 904-767-1418 vagy 904-254-4919.

JÁTÉK! IZGALMAS! SZÓRAKOZTATÓ! Új magyarországi játék! A Göttingen-i játékvásáron megjelent németül is! Izgalmas aukcióval megismerni játékosan a magyar festészet remekeit! 9—99 éveseknek! Ára: 27.50 DM (incl. portó) csekkel vagy utánvéttel. Megrendelhető: I. Münnich, Gersteinstr. 2, D-5800 Hagen. ☎ (02337) 21 19. Üzletekben nem kapható!

„T É T É N Y" Ungarische Spezialitäten
— Inh.: O. Bayer —
Kreitmayrstr. 26 - 8000 München 2
Telefon: (0 89) 1 29 63 93 és 4 30 44 98
NYITVATARTÁSI IDŐ:
csütörtökön és pénteken 8.30—18.00 óráig,
szombaton 9.00—13.00 óráig.

Somlói juhfark		8.90
Balatoni olaszrizling	1 liter	5.70
Balatoni kékfrankos	1 liter	5.70
Debrői hárslevelű		6.80
Badacsonyi kéknyelű		7.20
Badacsonyi szürkebarát		7.30
Soproni kékfrankos		6.80
Villányi burgundi		7.30
Csopaki rizling		6.80
Zöldszilváni		7.30
Tokaji aszú 4 puttonos		16.50
Tokaji aszú 3 puttonos		14.50
Tokaji szamorodni		12.50
Vilmos körtepálinka		24.50
Kecskeméti barackpálinka		27.—
Cseresznyepálinka		24.50
Kosher szilvapálinka		32.—
Beverage Bitters (Unicum)	0.5 liter	16.—
Pick szalámi	1 kg	27.—
Csabai	1 kg	25.—
Gyulai	1 kg	23.—
Házi kolbász	1 kg	19.—
Disznósajt	1 kg	12.50
Véres- májas hurka	1 kg	12.50
Tarhonya, kockatészta	½ kg	3.80
Paprika káposztával	0.7 liter	4.90
Paprika káposztával	2 liter	10.50
Desszert szaloncukor	1 kg	16.—

VIDEÓ! „Forradalom élőben" — Románia 1989; és „Keresztény ünnepek" à 69. DM, mindkettő: 125 DM + portó.
ÁDÁMFI-Video, Pf. 29, D-5100 Aachen
Telefon - Fax: (02 41) 17 33 55.

FÉLBEMARADT REFORMKOR
Miért akadt el az ország keresztény humanista megújulása? 20 koronatanú és közéleti szereplő 38 tanulmánya az 1930-as években kibontakozó széleskörű magyar társadalmi törekvésekről és mozgalmakról. A Katolikus Szemle, Róma, kiadásában megjelent vaskos kötet ára 45.— DM + portó. Megrendelhető az Életünk címén.

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTÉKBAN.
olcsó áron raktárról. Kérje árlistánkat.
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0 911) 35 79 21
Virchowstr. 45. D-3500 Nürnberg 10

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. Goethestr. 32, 8000 München 2.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL.

ART
DÉMÉNAGEMENTS S. A.
Szállítási vállalat.
Szállítások belföldre és külföldre, tengerentúlra — légiszállítással is — költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.
Magyarországra is szállítunk!
Az összes keleti és nyugati államokba oda - vissza szállítunk.
Magyarországi képviselőnk:
Trans COOP, Honvéd utca 28
H-7400 Kaposvár ☎ 0036 (82) 13 - 877.
Magyaroknak kedvezmény!
ART Déménagements S. A.
2 rte du Grand Lancy
CH - 1211 Genève 26
Telefon 0 22 / 43 36 32 (magyarul is!)
Privát cím: Keresztes László
58 rte de Vervier
CH - 1227 Carouge, GE
Telefon 0 22 / 42 98 36 este 7 óra után.

JOGOSÍTVÁNY! TANFOLYAM ÉS VIZSGA MAGYARUL.
Gyors, alapos, eredményes! Oktató: Farkas Béla. Cím: Fahrschule Schechinger, Lindwurmstr. 60, 8000 München 2. ☎ 77 66 82, 15.00—19.00 óráig.

APRÓHIRDETÉSEK

Bonyhádon (Pécstől 40 km-re), zsákutcában, 1250 □ öles területen lévő 5 szobás, hallos, összkomfortos reprezentatív villa, garázzsal eladó. ☎ NSZK 076 24 / 52 15, este 7 óra után.

35 éves, egyházilag szabad, NSZK-ban élő, magyar származású, német állampolgársággal rendelkező értelmiségi nő, intelligens, komoly, káros szenvedélyektől mentes szintén magyar származású társat keres, 35—45 éves korig Európából és Ausztráliából házasság céljából. Válaszokat „Új kezdet" jeligére a szerkesztőségbe várok.

Hosszabb ideig — 1—2 év — Magyarországon tartózkodni kívánó külhoni magyar részére Szolnok város központjában 2 szobás összkomfortos lakás üresen vagy bútorozottan kiadó. Dr. Gyetvai Béla, Rózsa Ferenc utca 5, III/7, Szolnok. ☎ (565 36 198.

Ha magányos életébe már beleunt, van magyar nyelvű házastárskereső szerv., mely bizalommal segítséget tud nyújtani Önnek. Információ 5 US $, 10 DM. **GLOBALCONTACT,** „EG2D9X" P. O. Box 325, Sunshine, Vic. 3020. Australia. Kérjük levelében címét nagybetűkkel írni!

60 éves, 160 cm magas, r. k. érettségizett özvegyasszony korban hozzáillő kedves, humoros, intelligens, lehetőleg özvegy férfi ismeretségét keresi, aki megbízható, káros szenvedélyektől mentes és megunta a magányt. Mindent szeretek ami szép, amellett a könyveket, hosszú sétákat és halk zenét. Fényképes levelet a kiadóba „Tavasz" jeligére kérek.

50 éves csinos özvegyasszony megismerkedne komoly, intelligens, magas, Svájcban élő férfival. Jelige: „Közös vonzalom".

Két éve az NSZK-ban élő, 38/165, barna szakmunkás, német-magyar állampolgár vagyok. Megismerkednék csinos, életvidám, független hölggyel 30—45 éves korig. Német, vagy svájci állampolgárságúak előnyben. Stuttgarttól 60 km-re lakom. Fényképes levelét várom: Baranyai Péter, Im Haag 31 D-7452 Haigerloch.

Magyarország legszebb helyein: a Balaton északi oldalán és a Bakony erdeiben, minden igényt kielégítő kastélyok, nyaralók, lovas szálloda eladók. Sok lehetőség! Érdeklődni: Immobilien Frau dr. Benda, H-8261 Badacsony, Kossuth u. 29. Telefon: 0036 87 31 166.

Az országhatárok ledöntése alkalmából felajánlom az összes (20) európai nyelv tanítását 80 szó erejéig ragozással együtt. (20.— FF / nyelvenként). Náday dr., 228 rue Lecourbe, F-75015 Paris.

Unokahúgomnak keresünk egy igényes, józanéletű élettársat 60—80 éves korig. Telefon: (075 75) 12 52. (Németország)

Eladó egy családi ház Sigmaringen mellett. 1971-ben épült. Legjobb állapotban, többféle célra alkalmas. ☎ (075 75) 12 52.

Szeretetre vágyó, magányosan élő nyugdíjas korú hölgyet keresek házasság céljából. Jelige: „Karácsonykor találkozunk".

Budán a Várban egyszobás, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Közel a metróállomáshoz. Tel.: 01 3 41 46 24 Svájc.

Győr-Révfaluban (direkt a Duna mellett) 773 m² telek, öreg házzal eladó. Érdeklődni: NSZK ☎ (081 71) 44 42 vagy Budapest 0036 1 166 17 09. Vételár: 3 millió Forint, (kb. 60 ezer DM).

2 szobás, összkomfortos, renovált szép öröklakás erkéllyel és garázzsal Győrben eladó. ☎ este: 0043 222 45 74 263.

SYMPATHIE Partnervermittlung
első kölni házasságközvetítő és ismerkedési iroda, nemcsak az NSZK-ban élő magyaroknak. Hölgyek és férfiak örömmel és bátran 20—85 éves korig, szeretettel és türelemmel, szívvel és értelemmel rajtunk keresztül társat keresnek. Forduljon bizalommal hozzánk. Im Faldergarten 26, 5000 Köln 50 ☎ 0049 (0) 22 36 68 877 munkanapon 19—21 óráig, vagy a rögzítőn.

RÁTH MÁRTA, hites fordító és tolmács, magyar-német és német-magyar fordításokat vállal..
St.-Veit-Str. 6, 8000 München 80,
Telefon: (0 89) 4 36 23 50.

HARGITA PANZIÓ
BÉCSBEN a Mariahilferstr.-Andreasgasse sarkán. Székely faragott bútor berendezéssel várja Önt egy családias hangulat. Szobafoglalás telefonon: 0043 / 222 / 96 19 28 és 932 85 64. A-1070 Wien Andreasgasse 1/8.

Szoba Londonban, olcsón reggelivel vagy anélkül, úgyszintén két hálószobás nyaraló kiadó egész éven át az essexi tengerparton. „Anglia" jeligére a kiadóhivatalba.

Dr. med. Mayer Zoltán György német és magyar jogi és gazdasági hites, angol, holland, francia, olasz, román könyvfordító. 6600 Saarbrücken 3, Graf-Stauffenberg-Str. 59. Telefon: (0681) 81 62 32

BÉLYEGGYŰJTŐK!
Minden magyar bélyeget
hiányjegyzék alapján szállítunk!
— Kérje ajánlatunkat! —
Specialitások: Levelek. - Ritkaságok.
- Zeppelinrepülések. - Tévnyomatok.
- Különlegességek állandó vétele és eladása.
Kérje díjtalan készletjegyzékünket.
TALAS & PARTNER AG
Rosenbergstr. 70, CH-9001 St. Gallen

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek

Mindszenty József: Hirdettem az Igét (1944—1975). — 300 oldal, vászonkötésben $ 10.— DM 20.—
Mindszenty Dokumentation: Ungarns Kirche im Kampf (II). 335 oldal. $ 8.— DM 15.—
Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkiadás. $ 4.— DM 6.—
Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászon kötésben $ 10.— DM 20.—
Szállításnál + portóköltség.
Megrendelhető:
az ÉLETÜNK kiadóhivatalánál
Oberföhringer Str. 40
D-8000 München 81 W. Germany

M. SZERDAY - Metropolitan Buchhandlung
KÖNYV ÉS HANGLEMEZ Sfr.

Dümmerth: Az Anjou-ház nyomában	23.—
A tatárjárás emlékezete	39.—
Király Ilona: Árpádházi Szt. Margit és a sziget	46.—
Hofer T., Fél E.: A magyar nép művészete (Nagy album sok képpel)	145.—
Szolcsvay: Erdélyi utakon, I., II., III. kötet. (Album sok színes képpel)	425.—
Magnusson: Ásóval a Biblia nyomában (képekkel)	47.—
Huxley: Pont és ellenpont	21.—
Harsányi Zsolt: Magyar rapszódia	69.—
Cserei M.: Erdély históriája (1661—1771)	99.—
Fügedi E.: Kolduló barátok, polgárok, nemesek	27.—
Remarque: A diadalív árnyékában	37.—
W. Schellenberg emlékiratai	45.—
Roth J.: A Radetzky induló és A kapucinus kripta	20.—
Studinka L.: Egy marék vadászemlék	22.—
Ordas: Az aradi tizenhárom	25.—
Mitchell: Elfújta a szél, I.—II. köt.	80.—

és még sok ezer könyv és hanglemez kapható * Kérje katalógusainkat!
Antikvár és nyugati könyvek is kaphatók!
M. SZERDAY - Metropolitan Buchhandlung
Teichweg 16, CH-4142Münchenstein-Schw.
☎ 061/46 59 02 Külföldről: 0041/61 46 59 02

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnknél: Joseph DANI, 3-7516 Hunterview Dr. NW. CALGARY, Alta. T2K 5E4, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő: „Életünk". Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40.0 DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 16.— US $ + 11.— US $ portó. A lapot továbbra is Münchenből küldjük.

ÉLETÜNK
Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Oberföhringer Str. 40.
D-8000 München 81
Telefon: (0 89) 9 82 80 52
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészség
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.
—
Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge.
Oberföhringer Str. 40
8000 München 81
Telefon: (0 89) 9 82 80 52
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.
Abonnement: DM 25.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40.—
ELŐFIZETÉS:
Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
Előfizetési ár egy évre 25.— DM vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúlra légipostával 40.— DM
Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.
Postgiroamt München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto
Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70
Kath. Ung. Seelsorge „Életünk".
Erscheint 11mal im Jahr.
Druck: Danubia Druckerei GmbH·
Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei. — A kiadványhoz körlevelet mellékeltünk.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem **bankkontónkra,** hanem **postacsekkontónkra** kérünk: Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto, **Postgiroamt München, Konto-Nr. 606 50 - 803.**

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1990. október 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű)	DM 6.—
Jelige portóval	DM 6.—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti hirdetések soronként	DM 9.—
Nagybetűs (kétsoros) sor	DM 18.—
Keretben megkezdett 5 cm-ként	DM 12.—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásután háromszori hirdetés esetén 10 százalék kedvezmény.	
Egymásután hatszori hirdetés esetén 20 százalék kedvezmény.	
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.	

Hirdetések határideje minden hónap 15-e, befizetve!

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Hivatalos órák a hirdetésekkel kapcsolatban: hétfőtől — péntekig, 10.00 — 15.00 óra között. Kérjük kedves olvasóinkat, hogy csak ezidőben érdeklődjenek telefonon.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. Daimlerstr. 249. D-4040 Neuss. Telefon: (021 01) 54 13 17.

Cecilia Boucher - Szakolczay, hites törvényszéki fordító, vállal franciáról magyarra és magyarról franciára fordításokat. Rue du Bosquet 7, B-7090 Braine-le-Comte, ☎ 0032 67 55 39 78.

Nemzetközi szubvencionált hitelek, illetve **magasabb összegű kölcsönök,** valamint **ingatlan adás-vételek** közvetítése Budapesten PONTAI Immobilien, Telefon: 0228-66 68 21.

OTP — IKKA AJÁNDÉKSZOLGÁLAT
Az IKKA által forgalmazott autók — a Ladák is — nyugat-európai importból lesznek kiszállítva!
Az 1990. november elsejétől érvényes árak:

Skoda 135 GLI 1300 cm³	9.610.— DM
Skoda Favorit 136 L	10.890.— DM
Lada Nova 21051 1200 cm³	9.030.— DM
Lada 2107 1500 cm³ 5 seb.	10.360.— DM
Lada 21074 1600 cm³ 5 s.	10.480.—
Lada combi 5 seb. 5 ajtó	11.100.—
Lada Samara 5 seb. 3 ajtó	11.970.—

— 6 hét szállítási idő —
A fenti árak bruttóárak, se külföldön, se Magyarországon nem kell további fizetést eszközölni!
Kérje részletes árlistánkat — postafordultával megküldjük!
Befizetések: MAGNUS GmbH „IKKA - Sonderkonto"
Bad Vilbeler Volksbank- Konto-Nr. 10 4419 324, BLZ 518 613 25.
GENERAL AGENTUR
MAGNUS G.M.B.H.
MAGNUS GmbH
6072 Dreieich - Offenthal
Postfach: 60 11 02
Telefon: (060 74) 6 70 66
TELEFAX: 060 74 - 670 69

KARÁCSONYI KÖNYVAJÁNLATAINK!

	DM
BIBLIA, Ó- és Újszövetség	48.—
DANIEL ROPS: Az apostolok és vértanúk egyháza I—II. kötet	35.80
EGRES OCIST: Szent Bernát élete és tanítása	3.40
GAIZLER: Mint orvos és mint teológus	16.—
HARSÁNYI: Az elragadott herceg. Szent Imre életregénye	49.60
HARSÁNYI: A nem porladó kezű király. Szent István életregénye	49.60
HARSCH: Alkoholizmus, Hogyan segítsünk?	14.—
JÁKI OSB.: A tudomány megváltója	26.40
KAMARÁS: Íme az ember. Beszélgetések az embertanról	15.60
MONA—SZEGHALMI: Salkaházi Sára élete és munkássága	17.50
PUSKELY MÁRIA: Bibliai tájakon	34.20
RING: Tapasztalatok a halál küszöbén	17.40
SZEGHY OCARM: A belső várkastély kapuja. Az imáról.	10.70
UNUM, MESTER MARGIT MÁRIA ÉLETE	15.40
VÍZ: A torinói lepel és korának meghatározása	16.20

A hazai és külföldi katolikus kiadványokat a leggyorsabban szállítja számlával a Katolikus Magyar Sajtó Munkaközösség, német rövidítéssel KUPA, Distelfinkweg 21, W-8000 München 60. Telefon: (0 89) 8 11 14 24. Telefax: (0 89) 8 14 35 73.
Örömmel küldjük új árjegyzékünket, és várjuk megrendelését.
Áldott karácsonyi ünnepeket és békés, virágzó új esztendőt kívánunk!